

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGEINEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGEINEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

**XLVI. évfolyam
1985 * 6. szám**

LAK ISTVÁN

Elnökségi ülés

1985. április 25-én ülést tartott szövetségünk Központi Elnöksége. Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtitkár, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, dr. Hohl József, Kiss Sándor, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szabó Károly, dr. Szél Lajos elnökségi tagok, dr. Molnár Antal elnökségi póttag, valamint Daru Geróné hivatalvezetőhelyettes és Pálffy Lászlóné párttitkár.

Dr. Jáksó László ismertette a napirendi pontokat. Ezek első előadójaként felkérte Gerdelics Ferenc szakmai csoportvezetőt, hogy tartsa meg ünnepi megemlékezését hazánk felszabadulása 40. évfordulója alkalmából. Az előadó kiemelten foglalkozott a vakügy területén elért jelentősebb eredményekkel. Bevezetőjét a szövetség megalakulásával, fejlődésével kezdte. Hazánkban a felszabadulás előtt is működött a vakok szövetsége, hiszen az már 1918-ban megalakult. A szövetség mellett azonban még 1947-ig működött a Vakokat Gyámolító Országos Egyesület is.

Az eltelt 40 év alatt sok intézkedés, rendelet segítette az ország látássérült lakossága helyzetének javulását. Ezek között legfontosabb volt az az 1949-ben megjelent miniszterelnöki rendelet, amely kimondta, hogy hazánkban a va-

kokról való gondoskodás állami feladat. Az eltelt 40 év alatt lényeges változások következtek be a sorstársak életében, 1949-től kezdve létesültek a vakok célvállalatai és célszövetkezete, ez utóbbi az átalakulások, változások következtében sajnos megszűnt. A célvállalatok azóta is sikeresen működnek, ahol a munkát kereső sorstársak tömegesen tudtak és tudnak elhelyezkedni. E helyeken munkájuk után biztos megélhetési forrást találnak az ott dolgozók. A Nép gazdasági Tanács határozata értelmében 1952-től kezdve nagyszámban vállalhattak munkát vakok és gyengénlátók telefonalközpontokban. Ez azóta is jelentős vívmány, hiszen ma hazánkban több, mint ezer látássérült ember dolgozik telefonalközpont-kezelőként. E területen a technikai fejlődés következtében vannak ugyan gondok, de az elhelyezésnél a rendelkezések előnyben részesítik a sorstársakat.

Jelentős eredmény volt a szakmunkásképzés indítása a hagyományos szakmákban 1959-ben. A változások, a fejlődés következtében azonban 1977-ben sajnos a szakmunkásképző iskola megszűnt. Némi változást jelent, hogy vállalati szinten folyik szakmunkások képzése a hagyományos szakmákban, de gondot jelent az iskola hiánya.

Az önálló életvitelű látássérülteket különböző intézkedé-

sekkel, támogatásokkal segíti államunk. A sorstársak kezdeményezésére, amelyet a szövetség is támogatott, államunk 1971 óta minden jogosult társunknak biztosítja a vakok személyi járadékát. Ez az intézkedés nagymértékben elősegítette a látássérültek anyagi helyzetének javulását. Az eredmények mellett vannak problémák. Nagyon fontos dolog a kapcsolattartás a látó társadalommal. Ennek érdekében megfelelő ismeretterjesztő műveket kell kiadni, sajtópropagandát kell kifejteni.

Szövetségünk szervezetenként is nagy fejlődésen ment keresztül. 1945 előtt csak Budapesten volt a vakoknak szervezete, 1938-ban vezették be a tagnyilvántartást, akkor is csak néhány sorstárs kapott törzsszámot. 1967-re befejeződött a szövetség területi hálózatának kiépítése, minden megyében megalakult a megyei szervezet. Nagyon komoly gondot kell fordítani az utánpótlás nevelésére, az aktivahálózat kiépítésére. Sok még a tenivaló, köztük a képzés, elhelyezés, új munkaterületek felkutatása. Pártunk XIII. kongresszusa meghatározta a feladatokat, amelyeket el kell végezni a következő időszakban az adott lehetőségek között. E határozatok értelmében kell munkálkodni szövetségünknek is, hogy a 40 év alatt elért eredményeinket újabb sikerekkel tudjuk bővíteni.

A második napirendi pontként a szövetség Hajdú-Bihar megyei Szervezetének munkájáról Csengeri József titkár számolt be, részletes tájékozta-

tójában igyekezett bemutatni az ott folyó munkát. A megyei szervezet 1953-ban alakult meg és ma 2172 tagja van. Ez év első negyedében 83 személyt vettek fel a tagok sorába. A tanácsok szociálpolitikai csoportjaitól minden támogatást megkap a szervezet, ezen kívül minden rászorulóknak adtak segílyt. A Városi Tanács 1971 óta minden évben legalább 5 lakást ad elosztásra a szervezetnek, figyelembe véve javaslatunkat. 382 tag dolgozik, közöttük jogász és segédmunkás egyaránt megtalálható. Legtöbben telefonközpont-kezelőként dolgoznak. Nagyobb számban vannak munkások a Könyvkötő és Dobozkészítő KTSZ-ben és a Magyar Gördülőcsapágó Művekben. A jelenlegi gazdasági helyzet és a telefonkezelőkre vonatkozó legutóbbi rendelet nehézségeket okoz a sorstársak elhelyezkedésében. A megyében 4 egyetemista és főiskolás, valamint 5 gimnazista tanul. A pontírás oktatása az igények szerint történik. Évente rendeznek kirándulásokat. A bölcsődében folyik a vak kisgyermekkel való foglalkozás. Nagy hátrány, hogy a megyében élő vak kisgyermeket ebben az intézményben nem lehet elhelyezni, mert nem bentlakásos.

A titkár előadásokat tart iskolákban és kollégiumokban a vakokról, mindannyiszor komoly érdeklődést váltva ki a fiatalok körében. 1978 óta a megyei szervezet helyiségében minden hónapban tartanak különböző témákban (tudományos, politikai, szórakoztató)

előadásokat, ezeken nagy számban jelenik meg a tagság, élénk az érdeklődés. A tanácsokon kívül nagyon jó a kapcsolatuk a Vöröskereszt szervezetekkel is, köztük a megyeivel, amely 30 000 Ft-tal segítette az üdülő fejlesztését. Egyébként erre a célra a megyei szervezet is adott 35 000 Ft-ot. A megyei tanács illetékesei 95 500 Ft-ot utaltak át a szervezet részére. Számos üzemmel, iskolával tartanak fenn kölcsönös jó kapcsolatot, közülük is kiemelte e helyen a Magyar Gördülőcsapágó Művek kollektíváit. A megyei szervezet sok adminisztrációval járó munkáját jól látja el Lengyel Ferencné és Ádám Istvánné. A szervezet ez év március 20-án tapasztalatsere-értekezletet tartott a Szabolcs-Szatmár megyei szervezettel. A jól működő hajdúságiak sok hasznos tanáccsal, tapasztalattal igyekeztek segíteni a gondokkal küzdő szomszédoknak. A titkár elmondta, hogy megyéjében lassan, fokozatosan kiépül a területi megbízottak hálózata.

A beszámolót a testület széleskörűen megvitatta. A hozzászólók elismerték a létszámát tekintve második legnagyobb megyei szervezet munkáját. Többen dicsérték a szervezet kapcsolatteremtését és a tagok társadalomba való beilleszkedését.

Végezetül Gerdelics Ferenc a megyei szervezet munkáját jegyzőkönyvi dicséretre javasolta. Ezt az indítványt az elnökség egyhangúlag elfogadta.

A harmadik napirendi pontban a rhiadi vakügyi értekezletről szóló jelentést hallgatta

meg a testület. 1984. október 23. és 30. között volt az értekezlet, melyen hazánkat dr. Bódi István főtitkár képviselte. Az eseményről lapunk egy korábbi száma részletes jelentést közölt. A beszámolóhoz kapcsolódva többen is tettek fel kérdéseket, melyekre a főtitkár válaszolt. Végül a testület elfogadta a beszámolót.

Ezután bejelentések következtek. A szövetség boglárlellei üdülője május 9-én megkezdte az üdültetést, közölte a főtitkár. Az okoz gondot, hogy szövetségünk üdülőjében az 1. és 2. turnusban, valamint a máshová szóló SZOT-beutalóknál is nem tudtuk betölteni a férőhelyeket. Az NSZK-beli üdültetésre az üdülési bizottság kijelölte a résztvevők névsorát.

A Wesselényi Sportkör vezetőségének kérésére a központi elnökség 10 000 Ft támogatást adott a sportolóknak. A budapesti és Pest megyei szervezet elnöksége pedig 16 000 Ft-tal segítte ez évben őket.

Az elnök bejelentette, hogy célvállalataink kérését a Pénzügyminisztérium jóváhagyta és így mindhárom vállalatnál 20%-kal emelkedett az évi dotáció.

Pinviczki György bejelentette, hogy székházunkban a budapesti és Pest megyei szervezet irodájában ismét van árueladás. A sorstársak hétfőn 8—13, kedden 10—18, csütörtökön és pénteken 8—12 óra között vásárolhatnak.

A tanácskozás az elnök zárásával ért véget.

VAS MEGYEI VEGYESIPARI VÁLLALAT

Kolostortól az üzemcsarnokig

Sárvár irányából érkező idegen a Tolbuhin úton éri el viszonylag könnyen a városközpontot.

A városba vezető főutak szélén elhelyezett táblák öles betűkkel hirdetik CCS, Claudia Colonia Savaria. Az ősi római város restaurált romjai a fejlett kultúra emlékeit őrzik, amit az idő múlása, a várost ért katasztrófák, földrengés, tűzvész és a háborúk viszontagságai sem tudtak az örök feledés homályába süllyeszteni.

Romkert a borostyánkő úttal, az Isis templom romjai a szentéllyel mind-mind a régi korok tanúi számunkra.

A személy- és teherpályaudvart összekötő kulcsfontosságú vasúti híd elhagyása után sugárútra érkezünk, melynek mindkét oldalát modern 8—10 emeletes lakóházak ékesítik, a volt Szent Márton városrész földszintes házai helyén.

A Borostyánkő Áruház fényreklámjai mellett szerényen meghúzódik a hajdanában a Ferences templomhoz tartozó melléképület keleti homlokfalára festett acélkék felirat, Vas megyei Vegyesipari Vállalat. Az ötvenes évek elejétől e nemes célt szolgáló épület adott a szó igazi értelmében otthont, életteret és munkalehetőséget közel 100 vak és gyengénlátó sorstársunknak.

Az ódon falak közt kefebe-húzó és seprűkészítő műhelyek

kialakítására került sor. A boltíves cellákból barátságos 1—2 ágyas hálószobákat, társalgókat varázsoltak az összefogás és tenniakarás névtelen katonái.

Pártunk, kormányunk, a megye és a város vezetői egyenként tettek tanúbizonyságot emberségből tetteikkel.

Nem volt szükség továbbá arra, hogy a keserves munká-

ezernyi buktató, göröngy, sőt meg nem értés és közöny is akadályozta az elképzelések megvalósulását.

A vak igazgató, aki a sors által igazságtalanul mért terhek alatt nem roskadt össze, sőt bizakodást, reményt táplált sorstársaiba, holott esetenként ő is rászorult volna. Volt ereje a munka ezernyi gondja mellett tanulni azért, hogy ő is taníthasson. Vezetőkészsége, szakmai tudása, akaratereje tiszteletet parancsolt, vezető és beosztott körökben egyaránt.

Zarkaházi kastély

val készített kefeféleségeket kocsin húzva, faluról falura, vásárról vásárra járva nem látó társaink áruba bocsássák, értékesítsék. Nem a fizikai fáradtság, hanem a belülről jövő érzés, ami egyre nehezítette a kocsi gördülését.

Az út, mely a vakokat foglalkoztató vállalat létrehozásáig vezetett, minden összefogás ellenére nem volt sima,

Sokat vállalt a kis üzem és kollektívájának boldogulása érdekében. Gyakran azért nem volt vasárnapja, hogy másnak szombatja is legyen. Szinte a semmiből, de jobb esetben a nagy vállalatok által kiselejtezt gépekből varázsolták újjá a mindennapi munkához nélkülözhetetlen berendezéseket, a mai gépparkunk alapját. Hite

a felemelkedésben, az új dolgok megvalósíthatóságában, az üzem életképességében töretlen volt.

A sors kegyetlen, az idő kerekét nem lehet megállítani, a természet törvényszerűségei érvényesültek, dr. Szabó Károly nyugdíjba ment, de amit tett, az nem volt hiába való, marandót alkotott, élete nagyobbik fejezete lezárult, de tudjuk, hogy napjainkban is a Vegyesiparral álmodik és azt kívánjuk, hogy ez nagyon sokáig így legyen.

A vállalat életében az őrségváltás elkerülhetetlen volt. Kisebbségi és nagyobb beosztású vezetők jöttek és mentek, kik végállomásnak, kik csak megállónak tekintették vállalatunkat. Szerencsére több volt azon vezetők száma, kik azonosultak az objektív valósággal, szívügyüknek tekintették a vállalat további boldogulását, a megváltozott munkaképességűek sorsát. A jelenlegi vezetőség kezébe a stafétát közvetve került.

Fiatalkorú mérnök, tele ambícióval, határtalan lelkesedéssel 1977-ben került a vállalat élére. Hóbor Ferenc számára a vakok élete ismeretlen volt, hisz a körülmények az egyetemről önálló felelős beosztásba, a jelenlegi célvállalattól eltérő egész más területre, a mezőgazdaságba, majd az ipar kiemelt ágához vezényelték.

Nagyüzemi tapasztalatai hasznosnak bizonyultak, a párt- és tanácsi vezetők jól döntöttek e fontos beosztás odaítélését illetően.

Erényei közé tartozik, hogy műszaki, közgazdasági ismeretei

kiváló emberi tulajdonságokkal párosultak.

A családi háttér kitűnő alapul szolgált a humanitás kifejlődéséhez, annak gyakorlásához.

Mérnökjelölt korában, míg osztálytársai a szünidőben a Balaton hűsítő vizét választották, ő korbájozott, a szülők jövő évi költségeinek mérséklése érdekében.

Közvetlensége, segítőkészsége egy csapásra népszerűvé tette beosztottjai körében. Meglepő gyorsasággal ismerte meg a megváltozott munkaképességűek gondjait, erényeit, hibáit, sőt szeszélyeit is. Szabadidejét szívesen tölti a nem látók köréből alakított sakkcsapattal. Bekapcsolódik filozófiai, politikai és matematikai vitáikba, melyek többször élményszámba mennek. A társadalmi munkák dandárjából is kiveszi részét; vezetője Szombathely város szakmaközi Bizottságának. Igazi lokálpatrióta, aki mindent elkövet a vállalat és a város boldogulásáért, további virágzásáért. A felsorakoztatott példákban és rövid eszmefuttatásunkból kitűnik, hogy az első számú gazdasági vezető gondolata azonosak a közel 10 éve 500 főt számláló üzemnek, de különösen a 250 fő megváltozott munkaképességű dolgozóval.

Úgy látjuk és tapasztaljuk, hogy a Vas megyei Vegyesipari Vállalat léte napjainkban elválaszthatatlan Hóbor Ferenc igazgató nevével, melyet nem a beosztás, hanem a szürke hétköznapok mindennapos munkája tették azzá.

Vezetése alatt a fokozatoság szem előtt tartásával a vállalat termelési értéke évről évre nőtt, ma közel 100 millió Ft. A beruházást, a műszaki fejlesztést a gazdaságosabb és jövedelmezőbb termelés, a piacon maradás, szinte kötelezővé tette. A törvényszerű növekedés számára az Aréna úti gyártóterület egyre szűkebbnek bizonyult. A döntés 1980-ban megszületett, a Rumi út 142. sz. alatt lehetőség nyílt egy 1000 m²-es üzemcsarnok felépítésére.

A papírium megfelelő helyre került, viszont gondot okoztak továbbra is a kefe- és seprűüzem mostoha körülményei. 1983 végére mindkét gyártóterület, sőt az alkalmazotti állomány is új műhelyekbe, irodákba, a Rumi úti telephelyre költözött.

A Vegyesipari Vállalat központja áttette székhelyét az Aréna út 1. sz. alól a Rumi út 142. sz. alá. A kolostorépületben a termelés végképp megszűnt. A Vakok Intézete továbbra is e helyen maradt, de a középtávlati tervben szerepel az új intézet, a tervrajz már a megyei és városi vezetők asztalán várja a végleges döntést.

Nem lenne teljes a körkép, ha nem szólnánk a kihelyezett gyártóterületekről: Körmendről, Nemescsóról, Zsiráról és a Zarkaházi kastély épületébe kihelyezett rehabilitációs részlegről.

A kastély rekonstrukciójának gondolata a rokkantak évében fogalmazódott meg. Míg illetékes körökben voltak ellenzői újjáépítésének, illetve felújítá-

sának, addig az igazgató rögeszméjévé vált a kastély megmentése a legnemesebb célra, a megváltozott munkaképességek foglalkoztatására. A megvalósításhoz kevés volt a központi anyagi támogatás, de a város összefogott: a szocialista brigádok éjt nappallá téve adták önzetlen segítségüket az 1787-ben Hefele Menyhért terve alapján készült, Szombathely első püspöke, Szily János volt nyári rezidenciájának újjávarázsolásához. Átadására 1983 májusában került sor, ami felejthetetlen élmény örökre a nemes eszme szülöttjének és megvalósítójának.

A gyártóterületek bővítése, modernizálása mellett nem kis gondot fordított a vállalatvezetés a szociális jellegű beruházásokra is.

A női és férfi öltözők, zuhanyozók, a közel 100 főt befogadó ebédlő minden igényt kielégítenek.

A legújabb közös összefogás eredménye a Bük-fürdőn felépült 4 szobás, földszintes üdülőlő, ahol munkában elfáradt sorstársaink kedvükre pihenhetnek és a gyógyvízben felüldülhetnek.

Ne vegye szerénytelenségnek az olvasó, ha nem hallgatjuk el, hogy vállalatunk történetében először — az 1981. év munkája alapján — elnyertük a Kiváló Vállalat címet, ami mindannyiunk közös összefogásának eredménye.

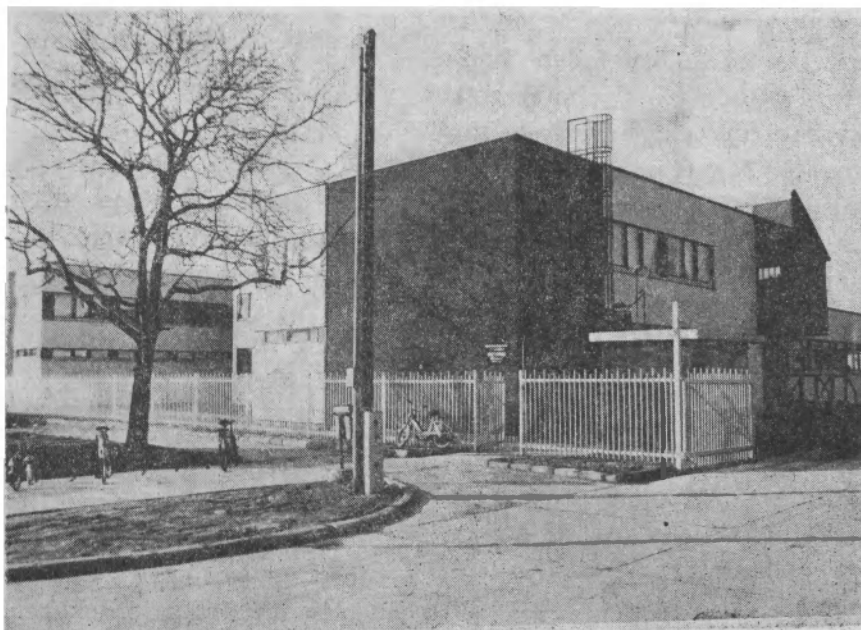
Hogy milyen „hiúak” lettünk manapság, megsértődünk, ha véletlenül a telefonon a Vegyesipari Vállalat helyett Vegyesipari KTSZ-t mondanak!

Vállalatunknál eredményes

szakszervezeti bizottság működik. Altmajer Ferenc titkár szakmunkástanulóként került vállalatunkhoz. Szakmailag, politikailag állandóan képezte magát, gépipari technikai minősítést szerzett. Kötődése a vállalathoz, de főleg a megváltozott munkaképességű dolgozókhoz felsőfokon értékelhető. Ha valahol szerepe nagy az üzemi demokráciának, az vállalatunknál tényleg megvan. A szakszervezeti bizalmiak érték

kája is szervesen hozzátartozik. Ilyenkor is legalább félszáz olyan szellemi fogyatékos dolgozónk van, kiknek termelése alig mérhető, sőt a költségek specifikus kivetítése után, tán a szülőknek kellene fizetniük napközis foglalkoztatásukért. Ezért szavaztunk az állami igazgatási forma mellett.

Vállalatunk fejlődéséhez, az eredmények eléréséhez a politikai és társadalmi szervek összefogása, lelkiismeretes mun-

A vállalat új központja

munkájukat, jól végzik el feladataikat, igazi képviselői szűkebb gazdasági területük kollektívájának. A legutóbbi testületi ülésen állást foglaltunk a tekintetben, hogy vállalatunk nem tartozhat a kizárólagos önálló gazdálkodási versenyszférába, a célvállalat jellegéből adódóan. A példák és meggyőző érvek garmadáját tudnánk felsorolni, de elég, ha egyetlen gondot említünk. A már említett Zarkaházi kastélyban, de egyéb gyártóterü-

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére — a SZOT elnökségének állásfoglalásával egyetértve — vállalatunk egész kollektívája csatlakozott a munkaverseny-mozgalomhoz. Az MSZMP XIII. kongresszusának időpontjára a jubileumi munkaverseny „kongresszusi” munkaversenyé szélesedett ki. A 15 szocialista brigád és egyéb kollektíva a gazdasági, kulturális,

sport, szociális és egyéni vállalásaikat időarányosan teljesítették.

Tudatos munkánk egyik alappillére, hogy a párt- és szakszervezeti vezetés élén mindenkor kipróbált és nagy tapasztalattal rendelkezők álltak.

Szöke Pál több mint 20 évig állt a pártszervezet élén, Németh Tibor közel 10 évig volt szb-titkár. Időközben a gazdasági hierarchia más területére kerültek, de ma is a kollektív vezetés nélkülözhetetlen harcosai. Munkásságuk, határozott egyéniségük garancia volt, sőt személyük ma is egyértelműen meghatározó a rövid- és hosszútávú feladatok megoldásához. Mind gazdasági és politikai vezetők szoros kapcsot képeznek a vállalatvezetés és nem látó társaik között. Mindkét fél bizalmát egyértelműen élvezik, hű képviselői és szószólói megváltozott munkaképességű sorstársainknak. Az újonnan megválasztott párttitkár, Németh Ferenc bátran támaszkodhat a nagy tapasztalatokkal rendelkező elődökre.

30—40 év a világmindenségben szinte mérhetetlenül kis idő, de vállalatunk életében döntő fontosságú történelmi valóság. Németh és Szöke elvtárs az említett időszak nagyobbik részét töltötte meg olyan önzetlen tartalommal, ami elsősorban nem önmaguk boldogulását, hanem a közös ügyet szolgálta. Befejezésül közzé kívánom tenni sorstársaink körében az utolsó öt év

		1979. év tény	1984. év tény	Index
Bruttó termelési érték	m/Ft	67 065,—	95 511,—	142,2
Anyagmentes termelés	m/Ft	20 866,—	29 499,—	141,4
Vállalati nyereség	m/Ft	9 671,—	12 757,—	131,9
Összes foglalkozt.-ból	fő	356,—	475,—	133,4
megvált. munkakép.	fő	151,—	230,—	152,3
Bérszínvonal	Ft/fő/év	31 133,—	43 722,—	140,4
Állóeszköz bruttó érték	m/Ft	9 652,—	53 527,—	554,6

néhány gazdasági mutatóját, melyek valós képet adnak vállalatunk keresztmetszeteről.

A realitáshoz feltétlen hozzátartozik, hogy a jövőt illetően gondjaink egyre fokozódnak, felelősségünk hatványozódik, ezért mindent el kell követni felelős vezetőinknek és felettes szerveinknek egyaránt, a piacon maradás és versenyképesség megőrzése érdekében. A nagy műszaki tapasztalattal rendelkező új főmérnök, Gyenes Gábor és a kitűnő közgazdasági ismeretekkel rendelkező főkönyvelő, Soós Ernőné személye biztosítékul szolgál egyre növekvő műszaki és gazdasági feladataink megoldásához.

Alapanyag-beszerzési nehézségekkel küzdünk, a manufakturális technológiával gyártott kefeféleségek a gépi gyártással szemben nem lehetnek versenyképesek, viszont a gépi gyár-

tásra történő átállás esetén foglalkoztatási lehetőségeink teljesen beszűkülnének. Ezért továbbra is kutatnunk kell a megváltozott munkaképességű dolgozók és ezen belül is a nem látók számára azokat a lehetőségeket, ami hatékonyabb termelést biztosít a jelenleginél, végső esetben még termékváltás árán is.

Reméljük, hogy a megye, a város, a párt, a tanács és a HVDSZ illetékes vezetői, valamint a minisztériumok illetékesei odafigyelnek gondjainkra, számíthatunk segítségükre, ez esetben a vállalat kollektívájának szorgalma és összefogása továbbra is biztosíték lesz a jövő összfeladatainak eredményes megvalósítására és végrehajtására.

Katics Győző
műszaki fejlesztő

Takács István
személyzeti vez.

FELSZABADULÁSI ÜNNEPSÉGEK SOMOGY MEGYÉBEN

Megyei szervezeteink életéből

A megyei szervezet körzeti csoportjai sorra tartották ünnepi rendezvényeiket hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából. Marcaliban nem volt külön összejövetel, az ottani sorstársak a városi tanács által március 29-én rendezett ünnepségen vettek részt. Minden ünnepélyen szép számmal jelentek meg a tagtársak.

kezett, amelyben a helyi I. számú általános iskola tanulói verseket, énekszámokat és jeleneteket adtak elő. A diákok szereplése után Káplár Adolf mondott ünnepi beszédet.

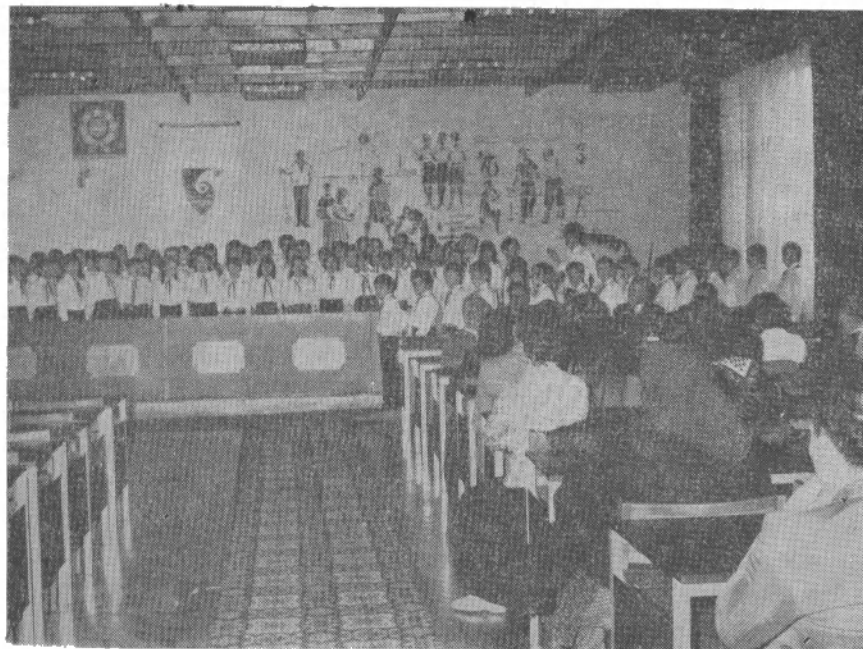
Nagyatádon 21-én volt a megemlékező ünnepség az Öreg Napközi Otthonában. E sorok írója nyitotta meg a rendezvényt, üdvözölte a megjelenteket, köztük Uics Ferenc-

rencné tartotta az ünnepi megemlékezést.

Csurgón 27-én a Csokonai Művelődési Házban klubdelutánnal egybekötött ünnepséget tartottak. Végh István, a nagyatádi körzeti csoport elnöke mondott megnyitó beszédet. Üdvözölte Molnár Gergelyt, a Hazafias Népfrent titkárát, Szabó Istvánt, az MSZMP küldöttjét, Cserpánné Márkus Mártát, a Vöröskereszt szervezet titkárát és a megjelenteket. Az ezután következő műsorban a Csokonai Gimnázium diákjai szerepeltek, akik verseket és dalokat adtak elő. Ezt követően Molnár Gergely tartotta a megemlékező beszédet.

Siófokon április 1-én volt az összejövetel a városi tanácsháza tanácstermében. Horváth Gyula, a siófoki körzeti csoport elnöke megnyitójában köszöntötte a sorstársakat és a vendégeket, köztük az MSZMP részéről Kapitány Györgynét, a megyei szervezet részéről Forró József titkárt és Kovács Imréné adminisztrátort, Timár Gyulánét, a helyi Vöröskereszt szervezet titkárát és Horváth Józsefnét, a Sió Áruház szocialista brigádjának képviselőjét. Majd műsor következett, amelyben a helyi I. számú általános iskola és a Perczel Mór Gimnázium tanulói verseket és énekszámokat adtak elő. Ezután Kapitány Györgyné mondott ünnepi beszédet.

Kaposvárott 3-án tartották az ünnepséget a városi tanács

Általános iskolások szerepelnek a barcsi felszabadulási ünnepségen

Március 20-án Barcson a városi tanács épületének tanácstermében tartották az ünnepséget. Závecz Imre, a barcsi körzeti csoport elnöke megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, köztük Káplár Adolfot, az MSZMP képviselőjét, Varga Gyulát, a tanács szociálpolitikai csoportjának vezetőjét, és a megyei szervezet elnökét, e sorok íróját. Majd műsor követ-

nét, a városi tanács elnökének helyettesét, Benáczné Rác Évát, a Vöröskereszt szervezet titkárát és Bicsák Ferencnét, az ünnepségnek helyet adó intézmény vezetőjét. Majd a helyi I. számú általános iskola tanulói verses, zenés műsorral szerepeltek. Ezután Uics Fe-

épületének tanácstermében. Juhász Imre, a kaposvári körzeti csoport elnöke mondott ünnepi megnyitó beszédet, a megjelentek között köszöntötte Németh Rudolfnét, a Hazafias Népfront megyei szervezetének képviselőjét, Sotonyi Tibornét, a megyei Vöröskereszt szervezet titkárának helyettesét. Az ezután következő műsorban a megyei szervezet kultúracsoportja szerepelt. Majd Németh Rudolfné mondta az ünnepi beszédet.

Az ünnepségek szónokai valamennyi helyszínen méltatták a felszabadító szovjet és más nemzetek katonáinak érdemeit a fasiszták elleni harcokban. Értékelték a 40 év alatt megtett utat, fejlődést a mezőgazdaságban, az iparban, a lakosság helyzetében, életkörülményeiben. Beszéltek szűkebb fejlődéséről, gyarapodásáról.

A szónokok után Siófok kivételével valamennyi helyszínen tartott beszédet e tudósítás szerzője, aki vázolta a vakok és gyengénlátók helyzetének alakulását a megyében. Rövid áttekintésben szólt az 1945 előtti nehéz helyzetről, majd a felszabadulás után bekövetkezett változásokról. Beszélte a munkába helyezéssel, a szociális körülmények alakulásáról, a segélyekről, a személyi járadék bevezetéséről. Majd a megyei szervezet megalakulására emlékezett.

A Somogy megyei szervezet 1956-ban alakult meg. Az 1970-es években sorra létrejöttek a megyében a körzeti csoportok: 1974-ben Nagyatádon, 1975-ben Marcaliban, 1977-ben Siófokon, 1979-ben Baracson és 1980-ban Kaposvárott. Majd a

megyei szervezet és a tanácsi, társadalmi szervekkel kiépített jó kapcsolatot hangsúlyozta. Ezután a politikai és kulturális életről szólt.

(Itt jegyezzük meg, hogy a tudósító beszédét, melyet a megyei szervezet munkájáról elmondott, nem részletezzük.

Mivel lapunk korábbi számában közöltük Forró József beszámolóját a somogyiak munkájáról.)

A felszabadulási ünnepségek a záró beszédek után még megvendégeléssel, baráti beszélgetésekkel folytatódtak.

Csik Lajos

TUDÓSÍTÁS KARCAGRÓL

Szövetségünk Szolnok megyei szervezetének karcagi körzeti csoportja havonta tart összejöveteleket.

Legutóbb 1985. március 29-én egy rendkívül jó hangulatú rendezvényen lehettek jelen a karcagi sorstársak. Akkor Erős András, a Karcagi Mezőgazdasági Technikum igazgatója tartott igen értékes előadást Mexikóról. Ő korábban, hosszabb ideig egy öttagú magyar mezőgazdasági szakemberekből álló társaságban a nagy amerikai államban tartózkodott. Az ottani tapasztalatairól, személyes élményeiről kedves, közvetlen hangon beszélt. Szinte megelevenítette előttünk e hatalmas ország tájait, népének életét, szokásait. Egyébként Mexikónak 135 millió lakosa

van. Beszélt nekünk a távoli ország ellentmondásokkal teli társadalmáról, amelyben óriási vagyoni különbségek vannak. A kitűnő ismertető diafilmvetítés tette teljessé. Az előadás után Erős András elmondta, hogy nagyon jól érezte magát köztünk, és szívesen jön hozzánk bármikor.

Az értékes előadást műsor követte, amelyben Szűcs Lászlóné és a Szajoli Pávakör hat tagú együttese szerepelt. Ezután Papp Jánosné nagy átéléssel, szép szavalattal két verset mondott el. Ezek közül az egyik saját költeménye, amit Anyák Napjára írt. Egy maradandó élményt nyújtó rendezvény volt számunkra azon a napon.

Fórizs László

FELSZABADULÁSI ÜNNEPSÉG NYÍREGYHÁZÁN

A vakok és gyengénlátók Szabolcs-Szatmár megyei szervezete 1985. április 2-án ünnepelte hazánk felszabadulásának 40. évfordulóját. A szervezet klubhelyisége zsúfolásig megtelt a meghívott vendé-

gekkel és az egyesület tagjaival.

Az ünnepséget Klepács András, a megyei szervezet elnöke nyitotta meg, üdvözölte a jelenlevőket. Ezután Juhász Gyula Testamentum című költemé-

nyét Bessenyei Ferenc tagtársunk adta elő mély átéléssel. Majd az ünnepi beszédet Orosz Szilárd nyugalmazott főiskolai tanár tartotta. Bevezetőjében méltatta a felszabadító szovjet csapatok óriási áldozatvállalását a fasiszták elleni harcban. Ezután rövid történelmi visszapillantást tett a két világháború közti magyarországi viszonyokra. Majd a 40 év alatt elért eredményeket, vívmányokat értékelte. Ezek között megemlítette az analfabetizmus felszámolását, a mezőgazdaság szocialista átszervezését, az ipar fejlődését, a nagyütemű lakásépítkezést. Beszélt az egészségügy területén bekövetkezett hatalmas változásokról, ma már ismeretlen fogalom a régi népbetegség, a TBC. Beszéde következő részében Nyíregyháza fejlődéséről szólt. Végezetül a párt XIII. kongresszusa határozatainak iránymutató feladataira hívta fel a jelenlevők figyelmét.

Az ünnepi beszéd után a vegyes kórus Balázs: Barátság és testvériség című művét énekelte el Kovács László karnagy vezényletével, Kulcsár Gabriella zongorakíséretével. Majd Klepács András az egyesület 20 tagjának pontjelzéses karórát adott át az eredményes, kiváló munka elismeréseként. Az ünnepség előtt a párttagok közül többen is kaptak jubileumi díszplakettet az MSZMP székházában tartott ünnepségen. A rendezvény az elnök záró beszédével ért véget.

Fügedi Imre

MEGYEI DALOSÜNNEPSÉG ZÁHONYBAN

1985. április 20-án és 21-én tartották meg a munkás és ifjúmunkás kórusok VIII. megyei dalos ünnepét Záhonyban.

21-én, vasárnap délelőtt lépett dobogóra a vakok és gyengénlátók Szabolcs-Szatmár megyei szervezetének Landini Vegyeskara. A megjelent 21 kórus közül ők voltak a 11. szereplők. A hangverseny 10 órakor kezdődött az összkari számmal, Berzsenyi—Kodály: A magyarokhoz című művével, melyet Szabó Dénes karnagy vezényelt. Ezután a Landini Vegyeskórus énekelte el versenyszámait Kovács László karnagy vezényletével. Az énekkart Kulcsár Gabriella kísérte zongorán. Az 1970-ben alakult kórus szereplését a zsüri úgy értékelte, hogy annak produkciója magas színvonalú volt. A 28 tagú énekkart a lelkesedés és a mindenáron való sikeres szereplés vágya hatotta át. A szívvel-lélekkel előadott számokat a közönség nagy

tapssal jutalmazta. A próbákon való pontos megjelenés, sok esetben az akadályok leküzdése, a közös éneklés igazi öröme meghozta a remélt sikert a kórusnak. Ezt bizonyítja a rézmetszettel készített díszoklevél és a 2000 Ft pénzjutalom is. Ezen összeget kulturális célokra fordítja az énekkar. A jutalmakat Mester Zoltán, a nyíregyházi MórícZ Zsigmond Művelődési Ház igazgatója adta át a vegyeskórusnak. A verseny után a kórusok dalosai közös ebéden vettek részt.

Köszönet illeti a Nyíregyházi IKV vezetőségét, amely igen kedvező anyagi feltételek mellett bocsátotta a kórus rendelkezésére saját autóbuszát. Minden elismerést megérdemel a találkozó rendezősege, hiszen zavartalanul bonyolította le a jól sikerült dalosünnepséget. Ezt a dalostalálkozót hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére rendezték.

Fügedi Imre

SZONDA KLÁRA

Tavasz a negyvenhez

A cím ne tévesszen meg senkit, mert igazán nem valami féle tréfás hasonlatot takar, hanem egy nagyon is komoly és nevezetes történelmi eseményre emlékeztet: a negyven év előtti tavaszi napokra, amikor a háborús évek hosszú tele után végre elhallgattak az ágyúk hazánk feldúlt földjén, és ezután békésen süthetett

Magyarországon is a melengető tavaszi nap.

Azóta eltelt negyven esztendő, jó és kevésbé jó, vegyesen, de a nehezebb évek épp úgy hozzátartoznak a nemzet életéhez, mint a könnyebbek. A fejlődés legfeljebb lelassul a nehezebb időkben, ám meg nem áll, mint ahogy a gyermek fejlődése sem áll meg a kisebb-

nagyobb gyermekbetegségek el-
lenére sem, mert lassan kinövi
azokat és derék felnőtt lesz be-
lőle.

Magyarország szabadsága
már negyven éves felnőttként
tekinthet vissza eddig megtett
útjára, kezdeti csetlő-botló lé-
péseit biztosak váltották fel és
ma már joggal lehet büszke el-
ért eredményeire.

A békében eltelt negyven év
eredményei közé tartozik az is,
hogy azok is érezhetik a tár-
sadalom, vagy másképp a haza
gondoskodó segítségét, akik
enélkül a támogatás nélkül, na-
gyon elhagyottak, elesettek
lennének. Igaz, ebből a gon-
doskodásból — sajnos — még
ma sem jut egyformán min-
denkinek, de egyszer majd ők
is biztosan megkaphatják azt
a védettséget, szeretetteljes tá-
mogatást, amelyre joggal tar-
tanak igényt.

A mi intézetünk lakói is
visszaemlékeztek a negyven év
előtti eseményekre.

Az első ünnepi megemléke-
zést március 9-én, a nemzetközi
nőnapon tartottuk.

A kis ünnepségen Tamás
Sándor igazgató tartott rövid
beszédet, megemlékezve a nő-
nap jelentőségéről, valamint a
magyar nők negyven év alatt
elért sikereiről.

A köszöntés után iskolások
adtak műsort, majd elfogyasz-
tottuk a tortaszeleteket, ame-
lyekkel a Kettesy brigád tagjai
vendégeltek meg bennünket,
ezt követően átvettük a Sem-
melweis brigád ajándékait,
egy-egy kulcstartót és egy nő-
nap emléklapot.

Április 2-án, délután került
sor hazánk felszabadulása

negyvenedik évfordulójának
megünneplésére. Az ünnepsé-
gen a megemlékezést ismét az
intézet igazgatója mondta el.

Visszapillantásában felidézte
azokat a történelmi napokat,
amik megalapozták és megha-
tározták a további évek, évti-
zedek feladatait, tennivalóit.

Megemlékezett azokról a
szovjet és magyar hősokról,
akik életük feláldozásával meg-
hózták a békét és a szabadsá-
got, amely lehetővé tette az or-
szág újjáépítését és azt, hogy
mi itt békében ünnepelhetünk.

A megemlékezés után került
sor az ilyenkor szokásos juta-
lomosztásra. Azok, akik vala-
milyen fizikai munkát végez-
nek rendszeresen az intézet-
ben, minden jeles ünnepen ju-
talomban részesülnek. Ez alka-
lommal közel húsz lakó kapott
jutalmat. Az ünnepség az In-
ternacionálé hangjaival fejező-
dött be. Másnap, április 3-án
ismét vidám emberekkel telt
meg az intézet ebédlője.

Ezúttal azonban nem hivata-
los ünnepségre gyűltünk ösz-
sze, hanem az ősrégi népha-
gyományoknak, a húsvéti lo-
csolkodásnak hódoltunk. Azt
tudja ugyan mindenki, hogy a
locsolkodás húsvét hétfőjén
van, de itt az efféle népszoká-
sokra való megemlékezést min-
dig pár nappal előbb szoktuk
megtartani. Délelőtt 10 órakor
gyülekezett a társaság, nagy
érdeklődéssel várva az elkö-
vetkezőket. Bujdosó Mária ta-
nárnő indította a visszaemléke-
zést az ősi népszokásokra, me-
lyek pogány és keresztény kul-
tikus szertartásokkal úzték el
a telet és köszöntötték a meg-
újuló természetet, a tavaszt. A

húsvét jelképe a bárány, a to-
jás és a locsolkodás. Ez utób-
biban lett aztán részünk ne-
künk is, mert a megnyitó sza-
vak után Magossányi Pista bá-
csi az összes férfi lakó nevé-
ben vidám locsolóverssel kö-
szöntötte a ház hölgyeit, majd
megkezdődött a locsolkodás.
Pillanatok alatt erős illatfelhő
töltötte be a nagy ebédlőt, va-
lóságos illatkoktól, keveredve
a vidám kacagással, sikongás-
sal, mellyel a korukat felejtő
idős asszonyok fogadták a ha-
jukra hulló „harmatot”.

A locsolás után ki-ki vissza-
ült a helyére, hogy elfogyassa
a sós süteményt, mellyel meg-
venégeltek bennünket.

Ekkor jött a meglepetés,
mert egyszerre csak befutott
egy szürke nyuszi-lány (Fülöp
Ildikó nővérke), karján kisko-
sárral, melyben húsvéti tojá-
sok voltak, amiket verses kö-
szöntő után szétosztott az „idő-
sebb fiúcskák” közt.

A kedves kis ünnepség vé-
gén még táncrea is perdültek a
lakók és a nővérekkel együtt
vidáman ropták a csárdást.

ERŐSÖDŐ KÖRZETI CSOPORT

Látássérültek Cegléden és Nagykőrösön

A napokban járt Cegléden,
majd Nagykőrösön a Vakok és
Gyengénlátók Országos Szövet-
ségétől dr. Bódi István főtít-
kár, valamint a budapesti és
Pest megyei szervezet titkára,

Pinviczki György többféle céllal.

A számítógépes adattárolás miatti adategyeztetés volt útképpen egyik célja. A jövetelüknek a másik oka pedig az volt, hogy tájékoztatást adjanak az elmúlt évben végzett munkáról és a szervezet életében végbement változásokról.

JÓ KAPCSOLAT

Ez a látogatás a tagság és az országos, illetve megyei vezetőség közötti jó kontaktus erősítésére is alkalmas volt. Annál is inkább, mert Cegléden van a város és a vonzáskörzetében élő vakokat és gyengénlátókat összefogó körzeti csoport, amely része a szövetség Pest megyei szervezetének.

A körzeti csoport vezetője és annak tulajdonképpen létrehozója a ceglédi Kovács Sándor, aki maga is látássérült. Vele sikerült a beszélgetésünk, a ceglédi és a nagykovácsi összefogott követően. Érdekes dolgokat mondott el a körzeti munkájáról, életéről, a helybeli államigazgatási és más szervek között kialakult kapcsolatáról.

SEGÉLY FORMÁJÁBAN

— Társadalmi munkában vállaltam a körzet vezetését, amely 8 évvel ezelőtt alakult meg Cegléden, majd 3 éve Nagykovácsoson. Azóta Cegléden a hónap minden első keddjén van félfogadási idő a Kossuth téri művelődési központban, reggel 8 órától fél tizenkettőig. Nagykovácsoson a régi pártház-

ban kereshetnek meg minden hónap első hétfőjén.

— Fő feladatomban a vak sorsársak dolgainak intézése, segédeszközök beszerzése az országos központból, kapcsolattartás a körzet településeinek vezetőivel, munkahelyeivel. Mindenütt szorgalmazom a látássérült emberek foglalkoztatási körének kiszélesítését. Voltak úgynevezett bevétel rendezvényeink is, amelyek hasznát szociálpolitikai céllal a szövetség kapta meg.

— Ezekből a bevételekből a körzet tagsága többnyire segély formájában részesült. De volt olyan akcióink is, amikor az országos szövetség 40 adomány számlacsekket küldött le Nagykovácsosra a városi tanács szociálpolitikai csoportjához, hogy azokon különböző összegeket fizethessenek be a helybeli intézmények, vak és gyengénlátó tagtársaink támogatására.

— Ennek az akciónak a kezdeményezője Bodrogi Istvánné volt (a Vöröskereszt nagykovácsi titkára). Vállalta, hogy a csekkkel megkeresi a nagykovácsi gazdasági egységeket, de ő egyébként is lelkes, állandó segítőnk. A Nagykovácsi Konzervgyár fúvózenekara pedig az egyik bevétel rendezvényünkön adott egyórás műsort. Közöttük játszottam én is.

KÖSZÖNET A SEGÍTSÉGÉRT

Végül az említett akciókból Nagykovácsoson 15 ezer, Cegléden 17 ezer forint gyűlt össze — sorolta röviden Kovács Sándor a körzet történetének legfontosabb eseményeit, majd arra is kitért, hogy az április eleji

összejövetelen, a megyei szervezet titkára, Pinviczki György sok lényeges kérdésben tájékoztatta a sorsársakat.

A titkár beszélt arról is, hogy a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége által kiadott, bélyeggel hitelesített, és ez évre érvényesített igazolvánnyal a tagok nemcsak a BKV, hanem a Volán helyi buszjáratain is díjmentesen közlekedhetnek a Közlekedési Minisztérium és az Országos Árhivatal február elsején életbe léptetett együttes rendelete alapján. Majd szó volt a látássérültek munkalehetőségeiről, amelyek eléggé korlátozottak mindkét városban és vonzáskörzetében.

A megyei szervezet elnöksége is köszönetet mond a két város politikai, társadalmi, gazdasági vezetőinek, valamint a cikkben megnevezett önkéntes segítőknél. Erre az önzetlen támogatásra a jövőben is számít a szövetség.

Aszódi László Antal

Rendhagyó taggyűlés

1985. március 23-án tartotta gyűlését. Ez a hír önmagában is figyelemre méltó, mert jelzi, hogy a Baráti Kör immáron 1983 január óta létezik és tevékenykedik azért, hogy a felnőttkori látássérültek azon részét összefogja, akik tagjai ennek a társaságnak. A márciusi taggyűlés azonban eltért a hagyományos és megszokott hasonló eseményektől, ugyanis Tihanyban került sor megren-

dezésére. A vezetőség a mostani alkalmat összekötötte egy kirándulási programmal, melyben a MAGYAR NEMZETI BANK és a Fővárosi Kézműipari Vállalat Petőfi szocialista brigádja volt segítségére a Baráti Körnek. Az MNB már másodízben bocsátott rendelkezésünkre autóbust, illetve lehetővé tette, hogy tihanyi üdülőjében ebédelhessünk és ilyen idilli környezetben tartsuk meg taggyűlésünket. A patronáló szocialista brigád tagja, Horváth Attila, pedig vállalta az idegenvezető szerepét és szávaival láthatóvá tette a táj szépségeit, nevezetességeit a nemlátók számára is.

A kirándulás útvonala: Budapest—Veszprém—Tihany—Budapest volt. Reggel 9 órakor indult a 48 férőhelyes autóbusz a Vakok Állami Intézete elől; minden hely foglalt volt. Első állomásunk Veszprém volt, ahol kellemes sétát tettünk a várban, s Attila ismertette a jelenlevőkkel a város múltját, jelenét. Az idő ugyan nem volt kegyes hozzánk, mert eső áztatta szinte mindvégig az utakat, de a jó hangulatot ez sem tudta megtörni. A Tihanyban elfogyasztott kitűnő ebéd után került sor a taggyűlésre.

A vezetőség beszámolt az elmúlt év eredményeiről és ismertette az 1985. év tennivalóit. A tagság is sok új ötletet adott a vezetőségnek, ezzel is jelezve, hogy továbbra is aktívan szeretnék kivenni részüket a Baráti Kör életéből. Az apátság megtekintése nagy élményt jelentett mindenkinek, majd a hazafelé vezető út so-

rán alkalom nyílt a kötetlen beszélgetésre, sőt nótázásra is. Útközben pedig üdítően hatott egy kis kávézás az országút melletti vendéglőben.

A hasznos és a kellemes ösz-

szekapcsolásával zajlott le március 23-án ez a rendhagyó taggyűlés, mely remélhetőleg folytatja a megkezdett sort.

Bartha Zsuzsanna

Beszélgetés Ferge Zsuzsával a szociálpolitika néhány kérdéséről

Országunk, de mondhatjuk az egész világ, hatalmas gazdasági és ennek nyomán társadalmi szerveződés állapotában van, ami véleményem szerint — egy nagy, minden eddigit meghaladó fejlődési folyamat kezdete, ennek az átfogó átalakulásnak része a szociálpolitika is. Az éppen adott történelmi helyzetben a jövőnek, a perspektívának a felismerése nem könnyű feladat, hiszen súlyos gazdasági körülmények között, szinte napról napra kell élnünk. Általában békés, de bonyodalmassá vált, ezért bár a mélyben reményteljes, mégis veszélyeztetett viszonyok közepette hajlamosak vagyunk a kevés magunkét védeni, gyarapítani, holott igazi létalapunk, életterünk és védőbástyánk, a szűkebb és tágabb közösség erősítése lenne a feladatunk, ez vezethet előrejutásunkhoz, főként pedig az utánunk következők egyéni boldogulásához. Ferge Zsuzsa gondolatai segíthetnek nekünk az eszmélésben, abban, hogy tudatosabban keressük helyünket a változó, a megújuló társadalmi feltételek alapján.

Ferge Zsuzsa tudományos munkatárs és egyetemi docens, az Eötvös Lóránd Tudomány-

egyetem és a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Intézetében dolgozik. Tagja annak a kutatócsoportnak, amelyik egy ötéves szociálpolitikai programhoz javaslatokat dolgoz ki. Rádióban és TV-ben gyakran halljuk őt beszélni különböző társadalmi problémákról, és nagy öröm számunkra, hogy most külön lapunknak nyilatkozott. Nem tartottam meg a kérdés-felelet felépítést, így zavartalanul átadhatjuk magunkat a szakértő gondolatok sorának.

1. Mi a szociálpolitika?

A szociálpolitika gyakorlat, mégpedig minden országban másfajta történelemmel, másfajta előzményekkel, másfajta társadalmi viszonyok között kialakult gyakorlat és intézményrendszer. Nyugaton szokásosan azt mondják, hogy a szociálpolitikához tartozó ágazatok a jövedelem és a jövedelem fenntartása, a lakás-, az oktatás-, az egészségügy, végül az ún. szociális szolgálat vagy szociális munka. Ezt az öt fő ágat többnyire egy vagy két főhatóság alá egyesítik. Történelmileg leginkább az oktatás önállósult, mint nagyon kifejezett és sajátos szakterület,

aminek a szociális funkciói már eléggé elkoptak. Magyarországon is ez az öt, illetve négy nagy szakterület van a szociálpolitikának — két jelentős eltéréssel.

Az egyik eltérés az, hogy nálunk az egészségügy önállósult nagyhatalommá vált, s így az olyan fontos szociálpolitikai feladatokra, mint pl. a felnőttgondozás vagy a betegségmegelőzés, soha nem jutott pénz, figyelem, gondolat és hatalom. Ma az egészségügy afféle „betegségügy” ágazat. Ez egyébként adminisztratív 1950-ben dőlt el, amikor a Népjóléti Minisztériumot megszüntették és az átalakult Egészségügyi Minisztériummá.

A másik lényegi különbség (következik az elsőből is) az, hogy Magyarországon a szociálpolitikának nincs igazi gazdája. Az Egészségügyi Minisztériumnak van ugyan szociálpolitikai főosztálya, de tevékenysége nagyon körülhatárolt, a szociálpolitikának csak bizonyos területeiért felelős, így pl. a szociális intézményekért. Jellemző, hogy az ő dolga részben a felnőttek segélyezése, de a gyerekeké már egyáltalán nem. A társadalombiztosítás nagyon sokáig a szakszervezet fennhatósága alatt volt, most önálló szerv. Az állami szociálpolitikáért felelős még az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal, a Pénzügyminisztérium, az Ipari Minisztérium és minden ágazati minisztérium. Létezik már Munkavédelmi Tudományos Intézet, amelyik a munkavédelemért felel, és a végtelenségig lehetne sorolni. Amiatt, hogy Magyarországon a szociál-

politikának nincs igazi gazdája, rengeteg átfedés, illetve fehér folt van. Pl. a középsúlyos értelmi fogyatékos gyerekek részére szinte nincs rehabilitáció. Itt-ott elkezd valaki, fél-felelősséggel, pénz és hatalom nélkül, de ez senkinek sem igazi felelőssége.

2. Hol tartunk ma?

Magyarországon a két legnagyobb társadalmi probléma megszűnt. Megszűnt a tömeges szegénység, ami az egész háború előtti életet s még a háború utáni első évtizedet is jellemezte. Ezekben az időkben a lakosság 60—80 százalékának mindennapos kenyérgondjai voltak, és valóban szörnyű körülmények között éltek az emberek. Továbbá, megszűnt a munkanélküliség, még akkor is, ha a teljes foglalkoztatottság csak formális. Ez a két óriási gond megszűnt, ugyanakkor a társadalom iszonyatosan gyors változásával új gondok jelentkeztek: társadalmi mobilitás, urbanizálódás, iparosodás, családfelbomlás, a nagyvárosokkal kapcsolatos problémák és az igényeknek olyan növekedése, amivel semmi sem tudott lépést tartani, így sem a lakásépítés, sem az egészségügy.

Hazánk ma Európában anyagi forrásait tekintve a nagyon közepes helyzetű országok közé tartozik. Forrásaink egyharmada, az egynegyede annak, mint a leggazdagabbaké: a svédké, a dánoké, a hollandoké, a nyugatnémeteké; harmada, fele annak, mint Franciaországé vagy talán Finnországé; valamivel jobb a helyzet Olaszor-

szágban és Spanyolországban; közel azonos, mint Görögországban vagy Portugáliában, sokkal jobb a dolgunk Törökországnál, és elég jól állunk a környezetünkhöz képest.

Most persze nagyon rossz idők járnak ránk: gazdaságunk olyan rosszul áll, hogy az országnak tényleg minden erejét meg kell feszítenie. A külföldi adósságok borzasztó nagyok. De ez nem fog örökké tartani. Ha az ország akarja és komolyan veszi a nehézségeiből származó feladatokat, akkor a leg súlyosabb kérdések 10—15 éven belül igenis megoldhatók.

3. Lesz-e munkanélküliség Magyarországon?

Több belföldi közgazdász a sajtóban, a rádióban és a televízióban nem egyszer hangoztatta az ideiglenes, de akár a tartós munkanélküliség elkerülhetetlenségét, magyarul: nem akarják „kapun belül” hagyni a munkanélküliséget, hanem jobbnak látják, hogy az fehér-feketén jöjjön napvilágra. Az említett bizottság, amelyik a kormánytól kapott megbízásból egy ötéves programon és az azt megalapozó szociális koncepció kialakításán dolgozik, határozottan úgy foglal állást, hogy a kapun belüli munkanélküliség még mindig ezer-szer jobb, mint a kapun kívüli. Ebben minden külföldi információ és belföldi tapasztalat alátámaszt bennünket. Ez nem jelenti azt, hogy ne kellene elavuló szakmákat, rosszul működő vállalatokat felszámolni, de csináljuk úgy, hogy felkészítjük az embereket, és a köz minden segítségét meg kell ad-

ni ahhoz, hogy a szakmaelavulás minden terhét ne az abban dolgozónak kelljen viselnie. Sok kérdésben volt és van nyílt vita Magyarországon, e viták során különböző információk, érvek és ellenérvek hangzanak el — mindez a politikát befolyásolja. No és az uralkodó politikának megvannak az elfogadott, meg nem hazudtolható értékei. A politikai vezetésnek is az az álláspontja, hogy nem lehet a nyitott munkanélküliséget elfogadni, és hogy a szükséges munkaerő-átcsoportosítások következtében ne azok járjanak rosszul, akiket véletlenül át kell csoportosítani. A munkanélküliség nem lehet a munkafegyelmet javító korbács. Ha a gazdaság jól megy, akkor nulla munkanélküliséggel is dolgoznak az emberek, és ha a vállalatok rosszul, gyengén tevékenykednek, akkor úgy sem azok lesznek munkanélküliek, akik rosszul dolgoznak, hanem azok, akiket ilyen vagy olyan okból ki lehet tenni a vállalatból.

Minthogy Magyarországon a munkanélküliség fenyegető érzése megszűnt, és minthogy a társadalom jóléte megnőtt, ma már az emberek nem szívesen csinálnak 2300 Ft-ért napi 8 órai, nehéz és egészségtelen munkákat, de még 5000 Ft-ért sem, ezért keresik a módját, hogyan lehetne könnyebben pénzt keresni. És az is nagy baj, hogy az embereknek a munkahelyükön nincs beleszólásuk a fontosabb kérdésekbe, pl. abba, hogy a technológia merre fejlődjék. Ha én tényleg felelős lehetek azért a munkáért, amiért valóban felelős

vagyok, akkor szívesebben elvégzem, legyen kényelmetlen vagy nem eléggé megfizetett. Felelősség, demokrácia, valamint a gazdasággal együttműködő szociálpolitika nélkül nincs hatékony gazdaság. Azok fognak dolgozni, akiknek a lakásügye megoldott, és nem kell a hét végén „két nap alatt 72 órát” dolgozniuk. A GMK-k a jelenlegi bérszabályozás és munkaszervezés mellett a tűzoltás szerepét töltik be. Pillanatnyilag az ördöggel is szövetkezni kell, hogyha ez a gazdaságon valamit előrelendít. Csak éppen tudni kell, hogy ez átmeneti dolog, tartósan számítva az emberek bőrére megy.

4. Az elosztás szociálpolitikai szempontból

Lényegében 3 nagy csoportba oszthatók azok a szükségletek vagy feladatok, amelyeket az állami szociálpolitikának teljesítenie kell. Először is minden állampolgárnak kivétel nélkül biztosítani kell, hogy a kor elfogadható színvonalán meg tudjon élni. Van, aki ehhez a pénzt munkájával meg tudja szerezni. Itt a szociális szempont azt jelenti, hogy bárki 8 órai munkával hozzájusson ahhoz a minimum bérhez, amennyiből meg lehet élni. Magyarországon 1982. dec. 31-ig a minimumbér 1300 Ft volt, ekkor hirtelen felemelték 2300-ra. Aki pedig a minimum bért sem képes megkeresni — mert gyermek, beteg vagy öreg —, annak a közösség által az államhoz befizetett pénzből kell ezt megkapnia.

A másik nagy csoportja a szükségleteknek az, amit nem

lehet pénzzel megváltani: oktatás, egészségügyi, lakásszükséglet.

A harmadik feladat az, hogy külön előnyt kell biztosítani azoknak, akiknek hátrányuk van. Egy vakember önmagában nem teljesen munkaképtelen; de akkor, ha rosszul vagy egyáltalán nem iskolázták, ha nem készítették fel semmire, ha nem tanították meg közlekedni, akkor ezen a jogon jár neki valami. Külön hátrányok esetében tehát egyrészt ahhoz kell pénz, hogy a szenvedő fél a külön hátrányt behozza — pl. segédeszközökre —, másrészt pedig azért, mert a hátrányt mégsem tudja behozni — ilyen a vakok járadéka. Ha minden mozgássérültnek is meglehetne ezt adni, akkor nagyon jó volna. Dehát még nagyon sokfajta — területi, társadalmi, etnikai, fizikai — hátrány van, amihez ugyancsak komoly anyagi kompenzálás volna szükséges.

5. A mai magyar szociálpolitika égető gondjai

A kisnyugdíjasok, a nagycsaládosok, a kiskeresetűek, az egyedülállók és a valamilyen szempontból rokkantak, ill. fogyatékosok azok a nagy csoportok, ahol jelentős jövedelmi hiányok vannak. Az áremelkedéssel egyre inkább kiszorulnak abból, hogy akárcsak elfogadható szinten fogyasszanak.

A következő rettenetes probléma a Magyarországon még mindig közel egy millió ember él olyan lakásban, amelyik nem alkalmas arra, hogy a kor színvonalán lehessen benne él-

ni és gyermeket nevelni. Ha nincs elég lakás, akkor nem lehet jól elosztani. A háború előtt sem volt, de akkor az emberek olyan nyomorultak voltak, hogy lakásigény sem volt. Most lakásigény van, még hozzá elég jól szeretnének élni, lakni, ugyanakkor a lakásépítés és — felújítás 40 év óta állandó késésben van. Az állampolgárok elfogadható szintű lakáshoz juttatása ösztársadalmi érdek, és hogyha ingyen nem lehet lakást adni, mert nem bírja az állam, akkor olyan hitel- és kölcsönfeltételek kellene, hogy ezt azért meg lehessen fizetni a keresetből. Ma az állam nagyon visszavonult a lakásépítéssel. Pílanatnyílag az a divatos gondolkodás, hogy „Oldják meg!”, „Fizessék meg”, közben halmozódnak az igények, és ezt csak részben lehet áthidalni azzal, hogy aki képes, az épít, amihez önkiszákmányolás, korrupció és mellékutak serege járul hozzá. Alíg híhető, hogy ha az állam egy terület-ről kivonul, akkor ott a dolgok rendbejönnek.

Ma a szociálpolitika központi kérdéssé vált minden felső politikai-állami fórumon. Ennek egyik jele az is, hogy az említett bizottság a kutatást csinálja, de millió más jele is van. Mindenki tudja, hogy több és jobb szociálpolitika nélkül a társadalmi feszültségek halmozódnak, és a társadalom politikai tűrőképessége csökken. Ezt mindenki tudja. Két dolgot nem tud senki: honnan lesz erre pénz, honnan lehet egy kicsit elvenni, és hogyan kell ezt csinálni.

6. Megszívlelendő tanács a vakok általános társadalmi integrációjához

A vakság az egyik legszörnyűbb dolog, ami az embert érheti, ugyanakkor társadalmilag elfogadottabb, mint nagyon sok más testi fogyatékoság. Elsődleges feladat a vakot annyira munkaképesé tenni, amennyire csak lehet. Ez a legfontosabb, mert ez nemcsak a pénzhezjutást jelenti, hanem a megbecsülést, a társadalmi tagságot és mindent. Itt a szövettség elért eredményeket. De éppen a társadalomba való beilleszkedés szempontjából nagy baj, hogy a fogyatékoságban szenvedő gyereket az iskolai képzés, az életre való felkészülés során elkülönítik a többitől. Aki ma Magyarországon látóként felnő, nem találkozik azzal, hogy mi a vakság; hacsak nem egy vaknak a családjában él, általában nem tanulja meg, hogyan kell együttélni vak embertársával. Tolarencia, tapintat, segítőkészség, szolidaritás olyan érzések, amelyek a kora gyermekkorban nem alakultak ki, később már nagyon nehezen tanulhatók meg. Gyermekkorban már azért sem szabad elkülöníteni a látássérültet, mert felnőtt korban már úgysem lehet elkülöníteni. Az elkülönítés mindig káros. Erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy legalább hetente egyszer-kétszer bizonyos szabadidős és munkafoglalkozásokon 4—5 éves kortól együtt legyenek a vakok és a látók. Szegregáció annyiban, amennyiben hatékonyabban lehet tanítani. De integráció már akkor, amikor még

nincs kiforrvva a gyermek, amikor még érzékenyíteni lehet a máságára, arra, hogy a másik másmilyen, arra, hogy egyenlők vagyunk, csak éppen mások.

dr. Hohl József

OPTACON

EGY OLVASÓKÉSZÜLÉK VAKOKNAK

Már évszázadok óta álmodoznak a vak emberek arról, hogy egyszer az orvosok művészete által látni fognak.

Bár ez a fantasztikus kívánság megvalósításáig még várat magára, a modern technika — különösen a fejlett elektronika — lehetővé tette, hogy vak emberek mindennapjuk egy részterületén „látóvá” váljanak.

TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉS: Az a gondolat, hogy egy készüléket kellene feltalálni, amely a nyomtatott írást vakok számára olvashatóvá teszi, már 100 évvel ezelőtt is foglalkoztatta a szakembereket. A francia Camille GRIN 1880-ban feltalált egy optikai rendszert, amely a betűk alakját egy „CAMERA OBSCURA” hátsó falán relief-szerűen megjelenítette. Ezzel a „TACTILATOR” elnevezésű készülékkel tudtak vakok az ujjaikkal betűket leolvasni. Hasonló alapelven még több olvasási segédeszköz fejlesztettek ki, pld. a VISAGRAPH és a VISATACTOR. Egyike az első és legjobb olvasókészüléknek az „OPTOPHONE”, melyet Dr. E. Fournier d'Albe 1912-ben fejlesztett ki. Hasonló — akusztikai bázison

végzett — fejlesztések voltak a „BATTALIE AURAL olvasókészülék”, a „LEXIPHONE” és a „STEREOTONER”, amivel Amerikában még ma is néhány vak a szokványos nyomtatott írást olvasni illetve hallani tudja.

Dr. LINVILLE a kaliforniai Stanfordi Műszaki Egyetem professzora — egy vak leány édesapja — foglalkozott a hatvanas években egy vakokat szolgáló olvasókészülék kifejlesztésével. Több mint 6 évi fejlesztési munka után, 1971-ben vált az „OPTACON” bemutathatóvá.

KÉSZÜLÉK LEÍRÁS: A készülék OP-TA-CON elnevezése az angol optical to tactile converter kifejezés rövidítéséből származik, ami magyarul a látthatónak tapinthatóvá való átalakítását jelenti. Ezzel alapjában véve körülírtuk az OPTACON olvasókészülék működési módját is. Az OPTACON készülék a nyomtatott betűket tapintható jelekké alakítja át, miközben a jelek alakja nem változik meg. Egy körformájú betű o-ként lesz felismerhető és egy l betű a tapintómezőben mint függőleges vonal jelenik meg.

Az OPTACON három részből áll: Egy miniatűr fotoelektromos kamerából, az elektronikus egységből és a tapintómezőből, amelyen a vak kezelemény bal mutatóujja nyugszik. Ezen a tapintómezőn 144 pálcza helyezkedik el, amelyek az egyes betűk alakját utánozva, a vak számára a betűt tapinthatóvá teszik.

OLVASÁS: Az OPTACON használója jobbkezevel vezeti a

miniatűr kamerát a papír felett, amelyben az olvasandó betűk és szavak nyomtatva vannak. A bal kéz mutatóujjával pedig rögtön letapogatja a tapintómezőn, hogy milyen jerről van szó. A betűk és szavak elhaladnak a tapintó mutatóujj alatt, mint egy filmszalag képkockái. Az olvasási sebesség által válnak az egyes betűk egységgé, egész szavakká és ezek egymásután fűzéséből adódnak a teljes mondatok.

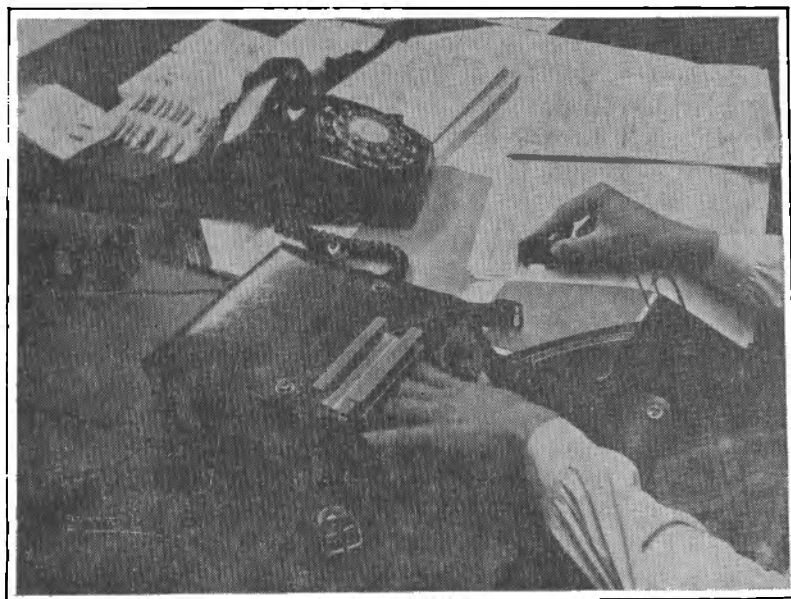
Az OPTACON a nyomtatott írást nem változtatja át vakírássá, hanem a vakok tanulják meg a készülék segítségével a birtokukban levő „fekete írás” jeleit.

Az OPTACON FELHASZNÁLÁSA: Egy vak ember mindennapi életében szinte leírhatatlanul sok alkalmazási lehetősége van az OPTACON készüléknek. A munkahelyen a vak munkatárs egyszerre csak idegen segítség nélkül tud egy táviratszöveget elolvasni, egy levelet átfutni vagy kijavítani és a telefonkönyvből maga tudja a kívánt telefonszámot kikeresni. Egy jogszabály elolvasásához nem kell a vak munkatársnak felolvasó segítséget igénybevennie. Ha pedig az írógépre egy speciális objektívet szerelünk, a vak munkaerő még a szövegen meg tudja keresni az esetleges hibákat, majd azt ki tudja javítani. Ez a pótlencse lehetővé teszi, hogy a vak személy egyedül töltsön ki űrlapokat, a megadott helyekre a megfelelő adatokat beírja. Egy vak ember magánéletében szintén sokféle lehetőség nyílik az OPTACON felhasználására. Már nem kell megkérni a

kedves szomszédot a napi posta felolvasására, nem kell a rokonokat vagy ismerősöket igénybevenni a bérlista szalagok vagy folyószámla-kivonatok ellenőrzéséhez. A vak háziasszony mindennapi életét könnyíti meg, hogy az OPTACON segítségével egyedül tud a szakácskönyvből főzési recepteket kikeresni, vagy az élelmiszersomagolás feliratait elolvasni. Természetesen az OPTACON segítségével az újság sportrovata, csakúgy mint a rádió és TV program szövege megismerhetővé válik. Vak szülőknek elsőízben nyílik lehetőségük látók iskolájába járó gyermekük házi feladatának megnézése és ellenőrzése.

ÖSSZEFOGLALVA: Az OPTACON szinte számtalan módot és lehetőséget nyújt és segít, hogy a vak ember a látó környezet nehézségeivel megbirkózzék. A normál nyomtatott írásnak az OPTACON segítségével való elolvasása soha sem fogja a vakírást pótolni vagy fölöslegessé tenni, mégis az OPTACON a legsokoldalúbban felhasználható segédeszköz, amit valaha vak emberek számára feltaláltak és kifejlesztettek. Még ha ezzel az álmok egy kis részét, a látók világának csak egy darabkáját sikerült is láthatóvá tenni, nem szabad elfelejteni, hogy az OPTACON egy „segédeszköz” a vakok számára, amelynek a határai is megmutatkoznak. Mégis az OPTACON segítségével minden vak egy óriási lépéssel előbbre jut életének önálló vitelében és haladást ér el a környezetébe való beilleszkedés terén.

Vakokat foglalkoztató vállalatok,
gazdasági munkaközösségek figyelmébe!

AZ

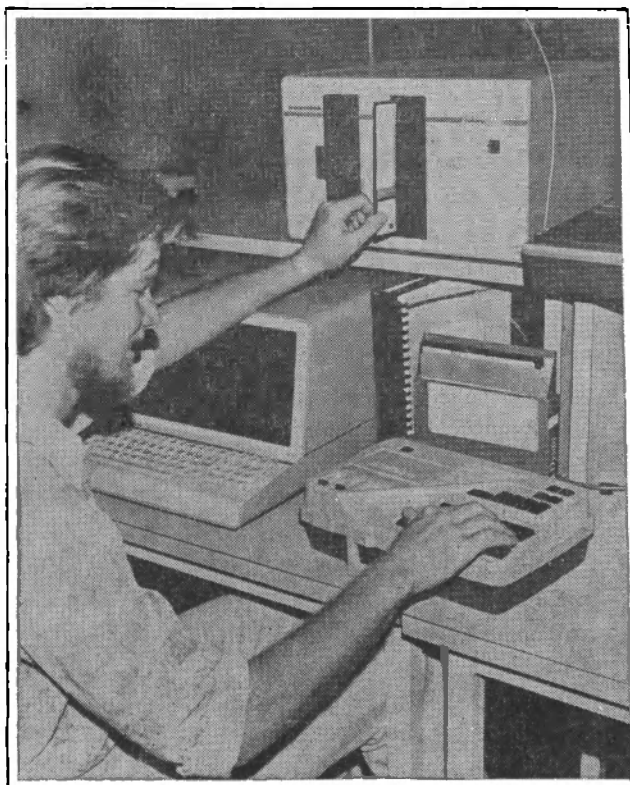
OPTACON

**ELEKTRONIKUS
OLVASÓKÉSZÜLÉK
TAPINTHATÓVÁ TESZI
A SIKNYOMTATÁSÚ
SZÖVEGET.**

A

VERSABRAILLE

**PAPIR NÉLKÜLI PONTIRÁST
TÁROLÓ ÉS FELDOLGOZÓ
ELEKTRONIKUS
KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZ.
CSATLAKOZTATHATÓ
SZÁMITÓGÉPHEZ, SÍK ÉS
BRAILLE - NYOMTATÓKHOZ,
TELEXGÉPHEZ,
ELEKTRONIKUS IRÓGÉPHEZ.**

**Mindkét készülék magasszintű, nagy hatékonyságú
munkavégzést önállóságot és függetlenséget
biztosít felhasználójának.**

VERSABRAILLE

EGY SZÖVEGRÖGZÍTŐ ÉS KIÍRÓ AUTOMATA VAKÍRÁSHOZ

Több mint százötven évvel ezelőtt fejlesztette ki Louis Braille a vakok számára a 6 pontos írást, amely időközben szinte a föld minden országában elterjedt mint „vakírás”. A letapintandó pontok azelőtt kizárólagos íróvessző és pontíró-tábla segítségével lettek a papírba nyomva.

A későbbi években már a vakírógépek különböző modelljei álltak e cél szolgálatában. Továbbra is azonban papírt használtak fel az írásrögzítés eszközeül.

Évszázadunk második felében, de különösen az utóbbi években egyre rohamosabban tért hódít az elektronikus adat-rögzítés és feldolgozás. Papír helyett mágneslemezek és mágnes szalagok szolgálnak a betűk, szavak és szövegek rögzítésére, tárolására.

A Versa Braille elektronikus író és olvasókészülék vakok számára, amely lehetővé teszi a vakírásnak szokványos magnókazettára való rögzítését.

A kívánt szöveget egy vakírás-billentyűzet, — melyen a 6 pontos írás szerepel — és egy továbbító billentyű segítségével lehet a VersaBraille-be írni, amely a szöveget nem papírba nyomja, hanem elektronikusan egy magnókazettára rögzíti. A leírt szöveg elolvasásához tartalmaz a készülék egy 20 jel befogadására alkalmas pontírású sort. Ebben a sorban lehet a rögzített szöveget ismét vakírás formájában leol-

vasni. Bár a rögzítés hangszalagkazetta segítségével történik, a szöveg nem változik át beszéddé, hanem a vak használnak kell a kívánt szövegrészt ujjjaival a Braille-soron leolvasnia.

Milyen előnyei vannak a VersaBraillenek?

A vakírás nagyon helyigényes, pl. egy átlagos szórakoztató regény 4 nagy vastag pontírásos kötetet tesz ki és egy kis latin szótár — vakírásba áttéve — 16 óriáskötetet igényel. A VersaBraille útján történő elektronikus rögzítés lehetővé teszi, hogy egy C-60-as kazettán 400 oldalnyi vakírást rögzítsünk, ami 150 írógéppel írt oldalnak felel meg. Ahelyett, hogy a pontírást olvasó személy 5 nagyméretű és kényelmetlen rendezővel kínlódva, elég ehhez egyetlen egy hangszalag kazetta. Ahelyett, hogy egy vak munkatárs irodáját 20, 30 vagy még több iratrendezővel töltsé meg, elegendő — a VersaBraille segítségével — néhány magnókazetta.

Egy kazettára 400 000 jelet lehet rögzíteni. Ahhoz, hogy a kívánt szöveghely, vagy bizonyos szó ebből az adathalmazból gyorsan megtalálható legyen, szolgál a VersaBraillebe beépített kiskomputer. A szöveg feldolgozása ugyanúgy történik, mint egy könyvben. A kazetta tartalma kívánt mennyiségű fejezetekre osztható, ahol a fejezetcímeket szabadon lehet megválasztani. Minden fejezet tartalmazhat annyi oldalt, amennyi szükséges. Egy oldalnyi szöveg kapacitása 1000 jel. Így lehet a leírandó szavakat és mondatokat 1000 jelként

oldalakra osztani. Több oldal alkot egy fejezetet, amelynek a használó tetszés szerinti címet adhat. A VersaBraille az összes fejezeteket — a hozzátartozó oldalszámmal együtt — automatikusan tartalomjegyzékbe foglalja. Ha a használó személy pl. egy címet szeretne a sajátmaga által összeállított címjegyzékből kikeresni, akkor megkeresi a tartalomjegyzékben a „címek” fejezetet. Ott találja: Címek 26. oldal, mivel minden kezdőbetűhöz külön oldal van tartalékolva. Ha a használó pl. a z betűt keresi, a billentyűzeten a 26. számot adja be. Az „előre billentyű” könnyed lenyomása után átforgatja a VersaBraille a „Címek” fejezetet és ott a 26. oldalánál megáll, úgy mintha az ember egy címregisztert lapozna fel. Mivel a keresett név nagyon gyorsan megjelenik a pontírás-sorban, csak a név pár betűjéig kell a készüléknek beadni, amely az utasításra a másodperc törtrésze alatt kikeresi a kívánt címet. Ez csak egy példa a VersaBraille alkalmazására és arra, hogy mennyire segít a munka megkönnyítésében. Itt nem is lehetne az összes lehetőségeket felsorolni, hogy hányféle célra tudja egy vak használó a VersaBraillet alkalmazni.

A VersaBraillehez különböző elektronikus készülékeket lehet csatlakoztatni, mint pl. gyorsnyomtatót normálshoz, vagy vakírásához, képernyős terminált kampjuterrel vagy anélkül, akusztikus átvivőt az adatoknak távbeszélő vonalon történő továbbítására, elektronikus írógépet, személyi szá-

mítógépet vagy hasonló készüléket. Minden szöveget, amit VersaBrailleval szalagra rögzítettek, ugyancsak a VersaBraille segítségével ki lehet nyomtatni normál írásban, nyomtatott írásban, vagy át lehet vinni írógépre és nyomtatóval képernyőn keresztül lehet látó személyek számára érzékelhetővé tenni. Szintén lehetséges képernyőn megjelenő információkat VersaBraille útján vakírásban rögzíteni, vagy egy írómány szövegét is, amelyet elektronikus írógépen írnak le. Még a távírógép közleményét is lehet — közbeiktatott készülék segítségével — vakok számára VersaBraille útján leolvashatóvá tenni.

A VersaBraille írásnál egy íróautomata funkcióját tölti be. Betűket, szavakat, egész mondatokat, sőt egy szöveg többsorát lehet vele utólag korrigálni, javítani, kitorölni vagy beszúrni. Ez a „varázsdoboz” mindössze egy kis táskairógép méreteivel rendelkezik, 4 kg súlyú és három óra hosszát a villamos hálózattól függetlenül is üzemeltethető.

Ha az első pillantásra kicsit komplikáltak is tűnik, minden normális képességű vak ember — aki ismeri a Braille írást, — rövid betanítás után kiválóan tudja kezelni és tud vele dolgozni. Ennek a nagyszerű segédeszköznek a segítségével, — melyet jelenleg Ausztriában kb. 40 személy használ — növelni lehet a vakok munkateljesítményét és fokozni lehet teljesítményük minőségét. Remélhető, hogy a VersaBraille felhasználásával újabb foglalkozások lehetősége nyílik meg vak emberek számára.

Fordította: Havas Ottó

Dr. Max Ott
jogász
Salzburg

SERES
GÁBORNÉ

NŐK RÉSZÉRE

Kedves olvasó!

Engedjék meg, hogy az e hónapra választott cikkem ne csak a női olvasókhoz szóljon. A kiemelt téma elsősorban a nőket foglalkoztatja, de érdeklődést kelthet a férfiak körében is; mondhatnám úgy is, hogy a tudomány újdonságai iránt fogékony valamennyi olvasóban. Most már elárulhatom, a *lombikbébíró*l fognak olvasni, a *lombikbébíró*l, melyről eddig is többször írtak a magyar sajtóban is, de magam is meglepődtem Szász Anna riportját kézbe véve — amely „Hogyan születik a lombikbébi?” címmel a Nők Lapja 1985/11. számában jelent meg —, hogy Magyarországon is alkalmazzák már az orvostudománynak azt az új módszerét, melynek segítségével azoknak is megadatik a gyermekvállalás öröme, akiknek egyébként le kellene erről mondaniuk.

A lombikbébi közvetlen előzménye a mesterséges megtermékenyítés a férj, vagy ha a férj meddő, a donor ondósejtjeivel, Magyarországon is ismert, körülbelül tíz éve meghonosodott eljárás.

Az első lombikbébi születését 1978-ban adta hírül a két angol orvos: Steptoe és Edwards. Természetesen ez akkor világszenzáció volt.

Dr. Gimes Rezső, az I. Női Klinika docense, a meddőségi osztály szakmai irányítója, 1980-ban részt vett a téma első világkongresszusán. — Úgy jöttem haza —, hogy készüljünk föl rá, de mi még ne kezdjük el, olyan rosszak voltak a külföldön végzett kísérletek eredményei.

A fejlődés azonban felgyorsult. Néhány év, az eredmények világszerte javultak, az állatkísérleteknek és a műtéti megtermékenyítési technika fejlődésének köszönhetően.

Dr. Gimes Rezső 1983-ban tanulmányúton járt a kielői női klinikán.

— Tapasztalnom kellett, hogy milyen csapatmunka folyik, hogy az előkészítésben hányféle szakma képviselője vesz részt, és főként, hogy a szervezetten kívüli megtermékenyítés milyen komoly műszerezettséget igényel.

1984-ben sikerült itthon a csapatot megszervezni, és teljesül a legfontosabb feltétel: a klinika a műtéthez nélkülözhetetlen műszer birtokába jut. Az Egészségügyi Minisztérium megadja a szükséges anyagi támogatást.

— Hogyan történik az előkészítés és a beavatkozás? Mi a lombikban való megtermékenyítés pontos menetrendje?

— Először is a kiválasztott asszonyoknál meg kell győződnünk arról, hogy elérhető-e, kiemelhető-e a pete. Ez a vizsgálat ma is műtéti beavatkozás; a műszert a hasfalon keresztül juttatjuk be a petefészekbe. Párhuzamosan vizsgáljuk a férjet, hogy megfelelő-e a megtermékenyítőképesége, hogy a sperma megfelelő számban tartalmaz-e jó mozgóképességű ondósejtet.

Amennyiben a vizsgálat eredménye férjnél, feleségnél kielégítő, következik az előkészítő fázis, a hormonális peteérlelés, amelyet laboratóriumi vizsgálatokkal, illetve speciális

ultrahangkészüléken megfigyelünk, ellenőrzünk. Az ovuláció, a peteérés időpontjában történik a műtét. Két kis bevágás a hasfalon. Az egyikbe vezetjük be a laporoszkópot, amelynek közbeiktatásával észlelünk, látunk, a másikba azt a műszert, amelynek segítségével kiszipantjuk a petét.

A férjtől közvetlenül a műtét előtt veszik le a spermát. A megtermékenyítés a műtő szomszédságában lévő steril szobában történik. Ha a megtermékenyítés sikerült, a megtermékenyített petét 48 órával később, négy-hat sejtes állapotban behelyezik a méhüregbe.

— Hogyan választják ki a pácienseket?

— A jelöltek olyan asszonyok, akik a petevezető elzáródása következtében természetes úton nem termékenyíthetők meg, de petefészekműködésük egyébként kifogástalan.

— Korhatár?

— Harmincöt év. Úgy gondoljuk, hogy idősebb nőknél a beavatkozást egyelőre még nem kíséreljük meg.

— Férfiaknál mi a feltétel?

— A férfiaknál korhatár nincs, az egyedüli feltétel, mint említettem, hogy jó mozgásképességű ondósejtekkel rendelkezzenek. Akadály viszont minden fertőzés, gombás vagy bakteriális. A lombikban való megtermékenyítés kulcsa a sterilizálás. Olyan mértékű sterilizálás kívánatik meg, mint a szervátültetéskor.

— A mesterséges megtermékenyítésnél donortól nyert ondósejteket is felhasználnak. A lombikban való megtermékenyítés lehetővé teszi, hogy akár a férfi, akár a női ivarsejteket donoréval helyettesítsék.

Mint ahogy arról kedves Olvasóink már korábban szövegünk megyei szervezeteitől értesültek, 1985. február 1-től a helyi közlekedésben a tömegközlekedési járműveken tagtársaink szövegünk tagsági igazolványának felmutatásával díjmentesen utazhatnak. A Közlekedési Minisztérium és az Árhivatal e rendkívül humanus intézkedése nagy jelentőségű, mert amellelt, hogy költségmegtakarítást jelent, a bérlet, ill. jegyváltás vagy beszerzés gondjaitól is mentesíti tagtársainkat. A kedvezmény úgy értelmezendő, hogy azokban a városokban, nagyközsé-

gekben, ahol akár a tanácsnak van közlekedési vállalata, akár valamelyik Volán Vállalat üzemeltet autóbust a helysége érvényes tarifával, szövegünk tagja a tagsági igazolvány felmutatásával díjmentesen utazhat. Olyan településeken tehát, ahol helyi tarifa nincs, ez a kedvezmény nem érvényes. Az egyértelműség kedvéért szükségesnek tartjuk azt is megjegyezni, hogy a kedvezmény nemcsak az állandó lakhely szerinti utazásra vonatkozik.

A helyközi utazásra változatlanul a tagtársaink által már jól ismert 41/1964. EÜM. utasítás érvényes. Az említett mi-

— Erre nem gondolunk. A lombikban való megtermékenyítést csak és kizárólag házasoknál alkalmazzuk.

— Kikből áll a csapat?

— A klinika csaknem valamennyi orvosából. Vannak állandó külső munkatársaink és rengeteg segítséget kaptunk a különböző intézményekben dolgozó kollégáktól. Dr. Kocsár László, egyetemi tanár, a Sugárbiológiai Intézet igazgatója az izotópvizsgálatokhoz szükséges anyagokat adta számunkra. Elméleti, technikai segítséget kaptunk dr. Soós Gábor és dr. Szász Ferenc állatorvos kollégáktól. Dr. Corradi Gyula, az Urológiai Klinika adjunktusa állandó munkatársunk; andrológusként végzi a spermavizsgálatokat. Dr. Jákó Zita főorvosnő (KÖJÁL) a steril körülmények kialakításában segített tanácsaival. Dr. Alant Oszkár docens (I. Sebészeti Klinika) a szövettanyésztés módszereit tanítja meg biológusainknak. És természetesen Csömör profesz-

szor, klinikánk igazgatója fogja össze és irányítja a csapatot.

— Hány műtétet tudnak végezni?

— Hetente kettőt. A rendelkezésünkre álló műszerek többre nem adnak lehetőséget.

— Sok a jelentkező?

— Mi 30—35-re számítottunk, most már 100 asszonyt tartunk nyilván.

— Mikor indulnak?

— Fél éven belül. Nagyon remélem.

A legközelebbi viziontlátásra, ha majd az első magyar lombikbéli megszületett.

Remélem, hogy az elgondolkozásra — a közvetlenül érintettek pedig bizakodásra is készítő riport „továbbadásra” érdemes volt!

A beavatkozásra vállalkozók a következő címen jelentkezhetnek viziontlatra: I. számú Női Klinika Meddőségvizsgáló Osztálya Budapest VIII., Baross u. 27.

Rendelési idő: hétfő, szerda, péntek 4-től 6-ig.

niszteri utasítás évente egy, indokolt esetben két ingyenes távolsági utazást tesz lehetővé személyvonat másodosztályon vagy távolsági autóbuzson, ill. ugyancsak változatlanul évente hat utazást engedélyez a lakhely szerinti megyeszékhelyre, továbbá Tolna megyében Dombóvárra, Zala megyében Nagykanizsára. Azoknak a vak állapotú tagjainknak, akik munkahelyüket csak helyközi utazással tudják megközelíteni, a dolgozók havi bérletösszegének rá eső részét az érdekelt tagtárs lakhelye szerint illetékes megyei szervezetünk a továbbiakban is téríti.

Az ez év február 1. óta érvényes helyi utazási kedvezménynek nagyon lényeges új vonása az, hogy a vak és gyengélátó tagtársainkra egyaránt vonatkozik. Szövetségünk nagyon lényeges törekvése, hogy a helyi utazási kedvezményt a 6—14 éves korú vak és gyengélátó gyermekekre is kiterjesszék, akik jelenleg alapszabályunk értelmében még tagsági viszonyt nem létesíthetnek.

Helytelen lenne elhallgatni azonban azokat a kellemetlenségeket, melyek a helyi közlekedési kedvezmény bevezetése óta olykor előfordultak. Amennyiben ilyen jellegű probléma adódott, munkatársaink minden esetben jelezték az illetékes közlekedési vállalatnak. Reméljük, hogy az ilyen kellemetlenségek a kedvezmény általános megismerésével megszűnnek!

Államunk nagy gondot fordít tagtársaink életkörülményeinek javítására, amely törekvést az új kedvezményt biztosító intézkedés is egyértelműen bizonyít.

Gerdelics Ferenc

NÉMETH
TAMÁS

zene

Az egykori tanítványt hallgatva...

BESZÁMOLÓ LAKATOS TAMÁS HANGVERSENYÉRŐL

Fiatalság — vállalkozókedv — lelkesedés — ezek a jellemzői annak a friss diplomás zene tanár sorstársunknak, aki — mintegy erőpróbaként — szövetségünkben is bemutatta műsorát, mellyel a Látássérültek IV. Nemzetközi Zenei Versenyére nevezett be. Lakatos Tamás immár harmadízben jelentkezett a csehszlovák társzövetség által kiírt nemes ve-

telkedőre. 1978 után 1981-ben is ott volt Prágában, ahol mint volt tanára és a verseny nemzetközi zsűrijének tagja szurkoltam érte. Akkor diplomát kapott szép játékáért és azért, mert kis híján a döntőbe került volna.

A fiatal muzsikus a versenyre szánt teljes műsorát eljátszotta a viszonylag szép számú sorstársközönségnek, mely el-

jött meghallgatni őt a szövet-ség nagytermében február 7-én. A zongoraestet Chopin H-dúr nocturn-je indította. Itt még kissé józan és hűvös volt a zongora hangja, nem éreztük az éjszakai szerenádmuzsika meghittségét, titkait.

Meghökkenően más világot idézett fel számunkra Smetana polkája, mely a cseh táncok I. sorozatából való. Különös, ritkán hallható zongoramuzsika Smetanájé, legalább a mi fülünknek az. Tánc és humor, könnyedség és virtuóz passzáz-sok teszik érdekessé a darabot. Igazi arculatát ez a zene is csak fölényes tolmácsolásban mutatná meg. Az előadás könnyed és hangulatos volt, de még csiszolásra váró részletek is felbukkantak néhol.

Ezt követően Haydn Esz-dúr (londoni) szonátája csendült fel Lakatos tanár úr ujjai alatt. Ezt a művet nagy szeretettel és érzékenységgel, könnyű kézzel, de tartalmas szívvel játszotta zongoristánk. Különösen a II. tétel volt megindítóan szép. A két szélső tétel élénk tempóiban gyakran éreztünk nyugtalanságot, melyek inkább alkalmi és nem lényegi zavarok voltak. Lakatos jól érzi Haydn muzsikáját és érdemes neki e stílussal behatóbban is foglalkozni a jövőben. Talán alkata, füрге keze és humora talál itt megfelelő zenei közegre. A hallgatóság egyre erőteljesebb tapszuhataggal méltányolta a zenei élményeket.

Az igazi művészet, a szívet-lelket gyönyörködtető, lágy és hangszíngazdag, ugyanakkor éneklő és ringó muzsika csen-

dül fel Lakatos Tamás zongoráján, amikor Ravel gyásztáncát (Pavane egy infásnő halálára) tolmácsolta. A telt és mégis áttetsző harmóniák mély és nemes zengése, a nagyívű formálás mindenkit lebilincsel és az előadásban már-már egy pódium művész mutatkozott be. Ez igazi bensőséges örömmel és melegséggel töltötte el a volt tanárt is, akinek módja volt rácsodálkozni Lakatos Tamás eddig alig mutatkozó értékeire, a zenei varázslat érzékeny tolmácsolójára.

Szívből köszönjük az emlékezetes percekét.

Meghatottságunkat csak Bartók Mikrokozmoszának négy részlete (ötödik füzet) oszlatta szét és alakította jókedélyű, mulatós magyarrá. A feszes és pregnáns ritmusok, a jóízűen élvezettel intonált pikáns harmóniák felszabadítottak minket az iménti elrövedésből és élet-erőt, duhajkodó táncosságot éltünk át az előadóval együtt.

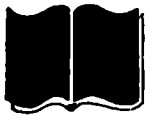
Jólesett a bartóki muzsika szilaj magyarsága, hiszen ezen az estén ő volt az egyetlen hazai komponista.

A műsort Chopin újbóli megidézése zárta. A h-moll scherzo démoni tolmácsolása még meghaladja Lakatos Tamás jelenlegi képességeit. A koronának szánt mű — talán fáradtság következtében — nem töltötte be funkcióját.

A hallgatóság a vájtfülűek fanyalgására fittyet hányva nagy tapssal jutalmazta a sok technikai tudást igénylő és igen jól mutató Chopin darabot is.

Szívből köszöntjük a pályakezdő, fiatal kollégát és kívánunk neki további sok szép zenei megnyilatkozást, szellemet és szívet gazdagító muzsikálást! Az egykori tanár is boldogan és büszkén gratulál a „tanítvány”-nak és azt kívánja magának, hogy legyen szerencséje még hasonló tehetségű sorstársdiákokhoz!

CSIKÓS ZSUZSA

VAK KÖLTŐK VERSEI

Apám emlékére

Apám volt. Nagyhangú
szikla kemény ember.
Sokat bántott, mégis
legjobban ő szeretett engem.
Lépteim akaratlan ma is
úgy igazítom, mintha látna.
Én tudom, felhőket cipel
széles erős válla, s a
lába alatt ível
a tarka szivárvány.

*

Másnap

Fürtjeid nyomát
őrzi még a párna
Még itt vagy,
itt leng az illatod!
Takarómba bújva
az álmom parázna — s
ölelem, mint téged —
a paplanom!

*

Évzáró

Gyertyalángja ha kialszik már,
s az óra elüti az utolsó perceket,
Szilveszter éjszakán, ha csendül
a pohár
gondoljatok rám, s én ott
leszek!
Kívánjunk egymásnak őszinte
szívvel
Boldog Új Évet Gyerekek!

Nekem...

Néked: és a napnak csak egy
perce vagyok
Nékem: te magad vagy a nap
Néked: sok-sok csillag ragyog
Nekem: egy világnyi te vagy!

*

*Egy barátság
margójára*

Barátságot, érzelmeket, tér és
idő
nem szakíthat szét,
és ha mégis így történne, ne
keseregj,
hidd el nincs miért!
Kötéléket, akármilyen legyen
az a szál,
Erősebbere a közelség soha
nem csinál.
Ne sajnáld, ha eltávozik az
ilyen barát,
Néha, úgy is, ha veled van
csak azt érzed
nagy a távolság.

*

Jó...

hogy arra vitt épp az utam,
amerre jártál akkor te is,
hogy találkoztunk, s nem hitted
nem akarlak, hogy fáj az ölelés,
hogy gyöngeségem úgy győzted
le játszva,
hogy elhitted, az erős én
vagyok,
hogy nem kell a csókom, mert
így mindet mindig visszaadod!

Ha szeretlek

hűvös virradatban,
szemed színét látom
hajad ragyog felém
bíbor alkonyatban
mosolyogni látlak
ha felragyog a nap
s új erőt önt belém
ha néha láthatlak.

*

Azt akarom, hogy láss!

Azt akarom, hogy láss,
ahogy senki sem lát engem.
Nézd, itt vagyok,
Ismerd meg a lelkem.
Fegyvertelen és sebezhető
ez minden rajtam mi nézhető.
Törekény pillészárny csupán
sasröptű fantáziám
és mégis, oly jó, hogy így
születtem
boldog vagyok, hogy ember
lettem!
Ember, ki örül, sír, dalol,
s ha fáj is belül valahol
belőlem az is dalt csihol.
S az élet szép-konok hitét
nem adnám fel már semmiért.
Azt akarom, hogy láss
ahogy senkisem, a szíveddel
nézz, s én elhiszem minden
szavad.
Ha belőle szólsz, te vagy.
Magad csak akkor adod,
ha azt mutatod mi
arcod mögött maradt.
Hát itt vagyok, nézz,
és mutasd magad!

Lemászunk a fáról...

(De minek?)

Történelmi mozaik több részben

I.

Hajnalodik. Ős-óceán morajlik. Őserdő zúg. Őscillagok lassan halványulnak. Ős-nap óvatosan fölkel. Izzik. Vervörös. Ég alja aranyzöld. Opálkék. Meg minden. Ezüst köd terjeng. Beborít mindent.

Történelem hajnala. Minden üde, friss. Mert új. Egészen új. Csak pármillió éves. Tehát új, nem ő. Később lesz ő. Az idő relatív. Őstermészet ezt nem tudja. Ezért ő.

Na, szóval.

Őstermészet ébredszik. Hajnali szellő suhan át a lombokon. Magas pálmák hajladoznak. A sűrű aljnövényzetben állatok surrannak. Tigrisek csikos háta villan, orrszarvú szuszog. Fény alig hatol a mélybe. Itt nem lehet tudni, mikor van tavasz, nyár, ősz, mert a fák lombja egymásután pereg le, nyomában ott az új rügy.

Ricsaj. Borzasztó nagy. Recsegés-ropogás. Fák tetején majomcsapat érkezik. Rikácsolnak. Veszekednek? Nem! Örülnek. A felkelő napnak. Eltűnt az éjszaka. A félelem. A hideg. A sötétség. Meleg van. Világosság. Élelem. Sok élelem! És szép az élet!

Egyik lombfán majomlány tornázik. Fel-le sebesen! Szép lány! Kecses. Könnyed. Jól mozog. Pofáján boldog vigyor. Szeret élni! Fa tetején gyümölcsöt talál. Megnézi, letépi. Forgatja. Beleharap. Savanyú... Köpköd:

— Pfúj! Brrr! Pfúj!

Másikat tép. Beleharap. Ujjong:

— Háhá! Hihi! Titi! Jójó!

Ág reccsen. Majomlány megrezzen. Nagy ágon majomfiú áll. Nagy. Erős, daliás. Majomfiú néz. Majomlány néz. Néznek. Nagyon néznek. Majomfiú közeledik. Majomlány vigyorog.

Majomfiú mellé, ül. Majomlány gyümölcsöt nyújt:

— Hehe! Huhu! Titi! Jójó!

— Jójó? Haha! Titi? He?

— Aha! Jó! Titi!

Vigyorognak. Majomlány megriszálja magát. Magára mutogat:

— Titi! Titi! Titi!

Majomfiú vigyorog. Mellét veri:

— Titi! Titi! Jó! Rudi! Rudi! Ruddi!

Bemutatkoztak. Bólogatnak. Vigyorognak. Esznek. Másik ág reccsen. Újabb vendég érkezik. Fiú. Erős. Izmos. Néz. Mereven néz. Gyanakszik. Nem ismeri ezeket. Más csapatból valók. Mit csinálnak? Esznek. Ő is éhes. Majomlány visszanéz. Int. A másik közelebb lép:

— Krrru! Hajhaj! Bubu! Bubu!

Majompár rámered. Titi gyümölcsöt ad. Jövevény leül. Melljük. Esznek. Békésen esznek...

Óceán békésen hullámszik. Ős-őserdő csöndesen piheg. Madarak röpködnek. Pillangók is. Virágok illatoznak. Szép minden. Tiszta... Béke van. Nagy-nagy béke...!

II.

Őserdő ez is, de már ifjabb őserdő. Egymillió évvel ifjabb. Az óceán itt is hullámszik. Partján magas hegyek, hegytetőn örök hó. Hegy lábánál virágos térség, aljában barlangnyílás. Nagy és széles. A nyíláson egy alak jön ki. Négy lába van? Ahogy vesszük. Négy végtagjára támaszkodva bújik ki, de a barlang előtt két hátsó végtagjára emelkedik, a két mellsővel pedig szemébe hulló hatalmas hajzatát simítja hátra. Arca, szeme szabaddá válik.

Körül néz. Bepillant a bokrok közé, felnéz a fákra, majd pillantása elkalandozik. Hirtenen nagyot ugrik. Futni kezd. Beleveti magát a rét magas fűvébe. Hempereg. Kacag. Sikongat. Örül. Örül a fűnek, a virágoknak, a madaraknak, a meleg napfénynek. Örül az életnek! Kiabál:

— Hahihi! Trallala! Titi! Élél! Jójójó...

Felpattan. Rohanni kezd. Egyik nagy fa alatt megáll. Felnéz rá. Könnyű szökkenéssel nekiugrik a faderéknek. Átöleli, felkúszik egy erős ágra. Ott megülve szedi a piros, nagy gyümölcsöt. Mohón habzsol. Majd ordít:

— Jójójó! Haha! Titi! Hahihi! Rudi! Rudi!! Rudi!!!

A barlang nyílásában hasonló alak jelenik meg. Csak magasabb. Izmosabb. Haja rövidebb, teste bozontosabb. Arcuk erősen hasonlít egymásra. Alacsony homlok, erős áll, nagy száj, apró szem. A magasabb a hím, az alacsonyabb a nőstény. Hím a fához fut. Felnéz. Kiabál:

— Hehiha! Titi! Lalalá! Rudi itt! Titi!

— Rudi!! Jójó! Hoppá!!

Nőstény kacag. Dobálja a piros, nagy, gömbölyű gyümölcsöt a hímnek. Esznek. Vigyorognak. Esznek.

Recsegés-ropogás. A bokrok közül előcsörtet egy újabb bozontos. Megtorpan. Bámul. Szimatol. Éhes. Kérőn néz fel a fára. Azok ketten összenéznek. Hím szeme vadul villan. A nőstényé is. A hím ordít, ugrál, mellét döngeti. Egyre dühösebb. A nőstény a fán rikácsol. Félkézzel kapaszkodik, másikkal ágat tördel. Dobálja a harmadik felé. Az behúzza a fejét, rémülten néz rájuk. Rudi dühe a tetőfokára hág. Rohanni kezd a harmadik felé. Az rémülten hátrál. Beugrik a bokrok közé. Csörtetése még egy darabig hallatszik.

Végre csönd lesz. Nagy csönd. Csak az erdő zúg rejtelmesen és az óceán mormolja örök dalát. De béke már nincs. Eltűnt azzal a harmadikkal, akit ők ketten dühösen elkergettek...

III.

Kies liget az Égei-tenger partján. A kellemes déli napfény melegen cirógatja a kék ég alatt csillogó hullámokat.

A ligetben fehértógás nők, férfiak sétálgatnak, beszélgetnek. Kissé távolabb húzódva a többiektől, kidöntött fatörzsön két férfi ül. Fehér tógájuk vakítóan tiszta. Beszélgetnek.

— Azt mondom, barátom Bubu, hogy a tenger kék?

— Nem! Én azt állítom, hogy a tenger az ég kékjét tükrözi vissza. És ez merőben más, kedves barátom, Rudi!

— De ezzel az állításoddal tagadod a tenger kékségét!

— Meglehet, barátom, Rudi!

— Meglehet, meglehet! Tagadsz hát, vagy állítasz?

— Állítok!

— Ostobaság! A tenger kék!

— Rendben van, hagyjuk!

— Nézd csak, Bubu, mi ez itt a kezemben?

— Egy alma, tehát nem dinnye!

— Jó-jó. De milyen ez az alma?

— Gömbölyű, tehát nem szögletes! Piros, tehát nem zöld!

— Poseidonra! Ez tébolyodott!

— Miért lennék az, Rudi barátom?

— Mert nem vagy normális! Már engem is összezavarsz a zagyva beszédeddel! Mire jó ez?

— Tévedsz, barátom, mert ez nem zagyvaság, hanem filozófia! Én állítom, hogy az alma gömbölyű, tehát tagadom, hogy szögletes! Érted? Mert minden állításnak van tagadása és a tagadásnak is van tagadása, mint ahogyan a fénynek is van árnyéka!

— Nem! Én ezt nem értem! Csak azt tudom, hogy te örült vagy! Az ilyen örültektől pedig meg kell szabadítani a világot. És én meg is teszem.

Villámgyors mozdulat, egy villanás, és Bubu hördülve zuhan hátra, fehér tógáján vöröslik a vér. Éles sikoly:

— Rudi! Mit tettél? Miért ölted meg?

Rudi felegyenesedik, kezében a véres törrel, büszkén néz Titire, a szép lányra, aki a rémülettől reszketve áll előtte:

— Mit tettem? Megszabadítottam az emberiséget egy veszedelmes, közveszélyes örülttől!

IV.

Csodálatos kert a Tiberis partján. Kacska-ringós sétányait pompázatos virágágyak szegélyezik. A tisztásokon büszke óriásfenyők állnak gögösen. Itt-ott szökőkutak hűsítik friss cseppjeikkel a meleg, déli órák levegőjét.

Egy nagyobb rózsalugasban asztalok állnak, megterítve mesés arany és ezüst edényekkel. A tálakon pompás pecsenyék, gyümölcsök ilatoznak. A kristálypoharakban csillog a rubinvörös óbor.

Az asztalok melletti kereveteken finom, úri társaság heverészik. A bokrok elrejtik a halak, finoman játszó zenészeket. A zene lágy hangjára kecses, széparcú táncosnők lebegnek, szökkelnek a lugas előtti gyepen. A vendégek közül azonban senki nem néz rájuk. A hölgyek, urak esznek, isznak, beszélgetnek... s itt-ott elcsattan egy csók.

A legkényelmesebb heverőn nyújtózik a ház úrnője, Titi. Róma legszebb asszonya. Unatkozva hallgatja a körülötte zajgó lármát. Ő az egyetlen, aki bársonyos pillái alól oda-odapillant a táncosnőkre. Irigyen nézi a lányok kecses lejtését. Sóvárogva gondol arra az időre, amikor még ő is ilyen könnyed, szabad, vidám táncosnő volt. Igaz, akkor meg ide sóvárgott, a gazdagok közé!

Nahát, most itt van. Már négy éve. Négy év! Magasságos istenek! Milyen esztendők voltak ezek? Tele gyötrelmes, undorító éjszakákkal az ura, a vén, szuszogó szenátor mellett...!

Oldalt pillant. A szomszéd heverőn fekszik a férje, Bubu, nagy pohos ember, zsíros arca ragyog az elégedettségtől. Böfögve hallgatja Rudinak, fiatal költő barátjának lelkes fejtegetését a szerelmi költészet szépségeiről.

Óh, Rudi!... Titi emésztő, szenvedélyes tekintettel nézi. „Ez igen!” Ő az igazi férfi! Amikor ismét az urára pillant, oly rettentő undor és gyűlölet fogja el, hogy szinte fáj! Elég! Nem bírja tovább! Határozottan int kedvenc rabnőjének:

— Thekla! Hozzad...

A rabnő elsápad. Szemében rémület. Vacogva suttog:

— Úrnőm, ne... Félek...

— Thekla! Akarom. Parancsolom! Hozzad!

A rabnő elsuhan. Perc múlva visszatér, kezében ezüst tálca. A tálcán kristálykehelyben bíborszínben virít a nehéz óbor...

Titi leveszi a bort és könnyed mosollyal kínálja urának:

— Idd ki ezt, édes uram! A nagy beszélgetésben teljesen megfedkezdel evésről-ivásról és ez szégyen a ház asszonyára!

A szenátor elveszi a kelyhet és egy hajtásra kiissza a bort. Miközben az üres poharat visszaadja, zsírosan ránevet gyönyörű asszonyára. Az elveszi, de mindjárt el is ejti a finom, vékony kristályt, mely csengve törik millió darabra.

Titi hátradől párnáira. Arca sápadt, de nyugodt. Ezt gondolja:

— Két nap múlva szabad vagyok! És senki nem fogja még csak sejteni sem, mibe halt bele ez a hájas disznó...!

V.

Késő délután. A nap lassan nyugodni készül. Ferde sugarai szívárványosan törnek meg a hatalmas, sűrű porfelhőn, mely szinte az egekig csapva jótékonyan fedi el a hatalmas csatateret.

Ha egy kívülálló szemlélné a csatát, megirtózna a borzalmas látványtól, melyet a porfelhő jótékony szűrkeége takar. De hogyan lehetne itt a halál mezején kívülálló szemlélő? Itt csak egymással szembenálló halálos ellenségek vannak, akik a vezéreik által megnevezett „magasztos” eszmékért ontják vérüket és halnak meg.

Az egyik csapat a kereszties vitézeké, a másik a pogányok csapata. A harc folyik már reggel óta, de döntés még nincs, mert egyformán erős vitézséggel harcolnak egymás ellen. Sok a sebesült, de még több a halott, mert itt senki nem kér, de nem is ad kegyelmet... A csapatok lassan már fáradnak. Itt-ott egy kisebb csapat különválik a többitől és úgy verekszik.

Az erdőszélen két lovag vív kétségbeesett dühvel egymás ellen. Remek vívók és tanult paripáik is segítik őket. Az egyiknek arany kereszt csillog a páncélján, a másiknak a fején hófehér turbán, gyémántköves forgóval.

Keményen farkasszemet néznek. Fáradtak,

de nem enged egyik sem, mert tudják, nekik már csak két választásuk van: Vagy én öllek meg téged, vagy te engem...!

Egyszerre aztán a pogány vitéz elvétí a védést, a másik lecsap, kurta, gyors mozdulat, rá egy szívtépő ordítás:

— Allak akbar!!! Jaj! Titi... Auh...

És a turbános vitéz holtan bukik le a lóról, mely kétségbeesett nyerítéssel vágat be az erdőbe.

VI.

Kora este van, az elhalványult égen lassan, egymás után nyílnak ki a csillagok. Az erdő fái fölé kényelmesen felsétál a hold féltelt, rézvörös bohócképe.

Nagy a csönd. Csak a békák brekegése halatszik.

A tóparton kis tábortűz ég. Hárman ülnek körül, egy lány, két fiú. Ámbár mineműségüket elég nehéz megállapítani, mert mindhárman nadrágban vannak. Csak abban különböznek, hogy kettőnek rettentő hosszú haja van és borzas szakálla, a harmadik sima arcú, és egészen rövid haj, ez a lány.

Szalonnát sütnek. A sercegő zsír illata körüllegi őket. Beszélgetnek. Beszélgetnek? Na, ez egy kis túlzás. Mert ketten ádáz dühvel veszekednek. A harmadik hallgatja őket.

— Na, kisanyám, most aztán ki a farbát: Bubu, vagy én?

— Hülye vagy! Már ezerszer megmondtam, nem csíplek egyiketeket sem különösebben. Csak azért jártam veletek, mert ti vagytok a csövesek között a legrendesebbek. De ezzel aztán vége is!

— Ejha, de felvágysz, Titi! Ezt nem szeretem! Azt hittem, én jó vagyok nálad! Erre kiderül, hogy csak egy fokkal tartasz jobbnak a többinél!

— Hát mit vártál? Mire számíthatnék melletted?

— Hogy-hogy mire?

— No, igen, mire? Elvennél feleségül például?

— Azt sose mondtam! De minek is? Nem elég, ha együtt járunk?

— Hogy oda ne tipegjek? Aztán meddig járnánk együtt? A nyugdíjkorhatárig? Csak az a baj Rudikám, hogy a csövezéssel nem lehet ám nyugdíjat szerezni!

— Titi! Gyanús vagy nekem! Csak nem akarsz visszamenni a mérnök papádhoz úri-kisasszonynak?

— És ha igen? Mi közöd hozzá? De ha éppen tudni akarod, van nekem rendes, tisztességes kérőm is, nem egy ilyen csöves csavargó, mint te!

— Mi?! Csak nem az a „Ladás” ürge, akitel tegnap láttalak?

— Éppen, hogy az! Talán nem tetszik?

— De tetszik! Annyira tetszik, hogy... Hát abból nem eszel, te kis ringyó!

A szalonna sercegeve esett a tűzbe, Rudi felpattant, kezében megvillant a kés... De a hallgatag Bubu fűgőbb volt, mert mielőtt a másik elérhette volna a lányt, ő már Rudi arcába vágta a saját szalonnáját, és azonnal rá is vetette magát.

Rudi üvöltött, mert az égés nagyon fájt. Iszonyatos verekedésbe kezdtek. Titi sikoltott:

— Örültek! Hogyjátok abba! Segítség!

Azok azonban nem hallgatnak rá. Mert itt már nincs, nem lehet megállás...

VII.

Nos kérem, hát lejöttünk a fáról... De mi nek?

Ezért ugyan kár volt!

SERES GÁBORNÉ

Az 1984. évi Irodalmi Pályázat értékelése

1984-ben is — az előző évekhez hasonlóan — irodalmi pályázatot hirdettünk. Mind a vers, mind pedig a próza kategóriában szép számmal érkeztek pályaművek. A bírálatra Jobbágy Károly költőt kértük fel, aki már eddig is sok-

szor segítségünkre volt ebben a fáradságos, nehéz feladatban. Ezúton is köszöntjük a nagy szakmai hozzáértéssel és lelkiismeretességgel végzett munkáját. Részletes elemzéséhez felesleges lenne bármit is hozzáfűzni; — azt gondolom, hogy

legpontosabban akkor tájékoztatjuk a bírálatról kedves olvasóinkat, ha teljes terjedelmében közöljük Jobbágy Károly értékelését. Reméljük, hogy ezzel nemcsak a pályázat közvetlen érdekeltjeinek, hanem minden érdeklődőnek örömet szerzünk.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének 1984. évi Irodalmi Pályázatára beérkezett pályamunkákról

Nem is tudom, hányadik éve végzem ezt a megtisztelő bíráló munkát, de minden évben szinte azonos problémák közt vergődöm. A szervezés határozatlansága miatt, van aki 2—3 verssel, és akad, aki szinte egy kis kötettel jelentkezik, hihetetlen előnyhöz jutva így. A jövőben ki kell kötni, hogy hány vers, hány novella illetve prózai mű képezheti a jelentkezést.

Olvasva a szétszóródó minőségű írásokat, játékosan felvetődik bennem a kérdés: Én miért ne pályázhatnék? Én is gyengénlátó vagyok, hiszen különböző erősségű szemüvegem van, s az elolvasott írások is kitűnő látásról, illetve megfigyelésről tesznek tanúságot. „Megállás az ezüstváros peremén, hajadon február szegfűi, tamariszkok — micsoda pompa!... (Spero). Ilyen képekhez jól kell látni. S az, hogy ezek már csak emlékek, mindenképpen behozhatatlan előnyt jelentenek azokkal szemben, akik sosem láttak. A költészet érzés-

világának elsajátításához feltétlen szükség van sok vers olvasására, azok megtanulására. Ehhez is jó szemek szükségese, még a fiatal korban is. Így alakul ki az óriási szintkülönbség, mintha egy futóversenyen a láb nélküli, magukat kezükön vonszolók és a kissé bicegők együtt indulnának. Az előbb idézett versek szerzője például nyugodtan küldheti verseit valamelyik irodalmi laphoz, s ha annak jószemű és új nevet felfedezni akaró szerkesztője van, bizonyára közli is tehetsége, színgazdasága miatt. Én sem tudok mást tenni, mint első helyre javasolni ezt a szerzőt, bár versei között egyetlen sem utal szervező közösségre, a vakokra. A „Kővirágok” jelige alatt beküldött „Így mennek ők...” c. verse legalább ezt az élményvilágot jeleníti meg, ha nem is az előbbinek a szintjén. A „Gordiusi” jeligéjű versek műveltségéről és mives verselő készségről tanúskodnak, nem árulják el azt, hogy ma nem lát, sem azt, hogy valaha látott. De ő is rengeteg verssel mutatkozik be, s bizony nem hagy nagyobb emléket, mint a szerényen 3 versét megmutató jelige nélküli szerző, aki a Tavasz-dal, Vágy és Álom c. verseket írta. E pályamunkák olvasásakor, mintha Csokonai Vitéz Mihály éledt volna föl, üde, tiszta hang a hajdani ritmus dalolásában. Az „Auckland” szó alatt beküldött versek írója csak azt bizonyítja be, hogy szereti a költészetet, s már eljutott addig (s ez sem kevés), hogy így próbálja érzéseit kifejezni. A fentiek alap-

ján én a költőket ilyen sorrendben érzem:

1. Spero,
2. Gordiusi,
3. Tavasz-dal stb.
4. Kővirágok,
5. Auckland.

A prózai pályaművek közelebb állnak a szövetség tagjainak élményeihez. Nemcsak a „Kék bolygó” jeligéjű „Levél a fekete palotából” c. írása, amely az elsötétülő világ élményét írja le szívszorító erővel. De az előző romantikus történet „Napkelte után” kevés gyakorlatot mutat. A „Do ut des” című hatott rám nagyon erősen. Ez már írói munka. S az a „Sakkparti visszalépéssel” is, jó szakmai leírása egy vegyi, „krakkoló” üzem életének, de hiányzik belőle valami, amitől „irodalommá” lehetne. A „Nehéz utak” jeligéjű „Egy napom története” megint az az írásmű, amit mindig keresek és hiányolok, kár, hogy nem több egy nap örömeinél, bánatánál. Tulajdonképpen ezek az említésre méltók. A többiek csak históriák, a mesélőkedv szüleményei, kivéve a „Miért” jeligéjűt, mely önéletírás. Kedves, szomorú.

1. Sakkparti visszalépéssel
2. Tanárnőnek szeretettel
3. Levél a fekete palotából
4. Egy napom története
5. Miért?

Jobbágy Károly

A költő értékelése után felfedjük a jelige mögött rejtőzők kilétét. Pontosabban egy kivé-

tellel (novella pályázat 5. helyezett), aki a mellékelt zárt borítékban is csak a jeligét közölte velünk. Reméljük, hogy „Anonimus”-unk rövidesen jelentkezik majd a már megtett felhívásunkra.

A pályázók neve és címe mellett nyereségük összege is szerepel. Itt jegyezzük meg, hogy az eddigiekkel szemben 1984-ben nem 3 díjat adhatunk ki kategóriánként, hanem 5—5 pályázó kaphatott jutalmat. Ez a rendkívüli lehetőség abból adódott, hogy elődöm hosszú betegsége miatt meg nem tartott, de betervezett vetélkedő pénzösszegét sikerült ide „irányítani”. Örülünk, hogy így többen részesülhetnek pénzbeli elismerésben is. Nyerteseinknek gratulálunk és valamennyi pályázónak további sikereket kívánunk.

Vers pályadíjasok:

1. Ihász Kovács Éva, Budapest (Spero), 700,— Ft.
2. Dani Ferenc, Nagykanizsa (Gordiusi), 600,— Ft.
3. Kadir Aliné, Budapest (jelige nélkül), 400,— Ft.
4. Juhász Imre, Gálosfa (Kővirágok), 300,— Ft.
5. Hoffmann Rita, Budapest (Auckland), 200,— Ft.

Novella pályadíjasok:

1. Aszódi László Antal, (Gyömrő), 700,— Ft.
2. Nagy Istvánné, Nagykanizsa, (Do ut des), 600,— Ft.
3. Szonda Klára, Debrecen (Kék bolygó), 400,— Ft.
4. Juhász Imre, Gálosfa (Nehéz utak), 300,— Ft.
5. Reinchart Kornélné, „Miért?” jelige, 200,— Ft.

ANTAL JÓZSEF

Fémes Beck Vilmos szobrászművész emlékkiállítása Székesfehérvárott az István Király Múzeumban

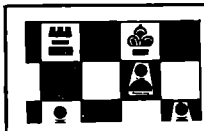
Nagyon szép kiállítás nyílt egy fiatalon elhunyt művész munkáiból. Fémes Beck Vilmos mindössze harminchárom évet élt, és ebből is csak hat év jutott a nyugodt alkotásra. Érmek, rajzok és tizenhat plasztika ismert tőle. Tehetségét mi sem bizonyítja jobban, hogy ez a néhány mű versenyre kelhetett egész életművekkel, hogy ez a hat év kiforrott művésszé tehesse.

1885. február 18-án született Budapesten, egy elszegényedett iparos család legfiatalabb gyermekeként. Egyik bátyja — Beck Ö. Fülöp szobrász —, a másik — Beck Márton, bronzöntő volt. Fémes Beck is bronzműves iparostanonc lett, de látogatta az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamait is. Hazai tanulmányai befejezése után hároméves európai tanulmányútra indul, és megismeri az új áramlatokat, a legjelentősebb mestereket. Két döntő hatás éri. Az egyik Darmstadtban, ahol Olbrich iskolájában elfogadja a reformalakításnak azt a módját, amely minden részletet egy egységes szellemnek rendel alá. A másik hatás Münchenben éri, ahol a hildebrandi szobrászat értelmezést ismeri meg, amely szerint a klasszikus értelemben vett szobrászatnak kizárólagos tárgya az emberi alak és a benne megtestesülő szépség.

1909-ben jön haza. Jó barátságba kerül a Nyugat íróival és a Nyolcak festőivel. Művészeti nézetei és alkotói szándéka a nyugat-európai évek alatt alakultak ki, de művésszé a hazai légkör érlelte. Egyik legjelentősebb alkotása a Schiffer villa szobrászati díszítése. Az épület és belső kialakítása a magyarországi késő szecesszió főműve. A villa halljának díszkútjáról való két bronz szobor is szerepel a kiállításon: a Térdelő nő és a Térdelő férfi. A két figura testtartásában van némi hasonlatosság, de több az eltérés. A nő kecsesebb mozdulatú, a férfi akton érződik az erő. Ez a két figura és a másik két akt szinte sorozatot alkot. A Táncosnő lépő, szinte levegőbe emelkedő mozdulatát, könnyedségét erősíti az, hogy az alak csak az egyik lábaujjá hegyén áll. Az arc átszellemült. A másik női akt, a Táncoló vagy Éneklő címet kapta, amelynek mozdulata egyaránt fejez ki elvágyódást és lemondást. Munkáit szépség, finomság, igazmondás jellemzi.

A kiállítás a művész születésének 100. évfordulója alkalmából nyílt meg február 16-án és március 18-ig látogathatta meg a közönség.

(Készült Nagy Ildikó írásának részbeni felhasználásával.)

KATRIN KESSLER

A mozgás fejlődése (2)

Ezzel a levéllel zárjuk a látássérült gyermekek mozgásfejlesztését elősegítő tanácsainkat.

A gyermek mozgása nem rögtön a járással kezdődik, ennek először a gurulás, a kúszás és a mászás a legszükségesebb előfeltételei. A gyermek már ekkor megismeri közelebbi környezetét, erősíti izmait, gyakorolja karjának és lábának összerendezett mozgását és biztonságot nyer a térben.

A gurulásról a következőket mondhatjuk:

Először az átfordulást gyakoroljuk — a hátáról a hasára és vissza. Például hanyattfekvés esetén a gyermek jobb lábát csípőben és térdben hajlítsuk be és mozgassuk el a kinyújtott bal lába fölött. Erre a gyermek törzsét és vállait csavarszerűen húzza saját maga is utána. A gyermeknek a bal oldalán át való visszafordítása úgy történik, hogy a jobb lábát csípőben és térdben meghajlítjuk és a hasa felé mozgatjuk, majd a kinyújtott lábán át indítjuk az átfordulást.

Ez a gyakorlat először paszszív legyen (azaz mi fordítjuk át a gyermeket), aztán szóbeli biztatás közben csak tartjuk meg a gyermeket aktív átforduláshoz (kb. az 5—6. hónaptól).

Később hangot adó játékszert tehetünk le, vagy állíthatunk

a padlóra bizonyos távolságra, hogy a gyermek önállóan utána guruljon (kb. a 7. hónaptól).

A mászással szemben, kúszáskor az alkart támasszuk fel. Először két felnőtt segítségével menjen a gyakorlás.

Most is, mint mászáskor, ügyeljünk a keresztmozgásra, azaz a jobb kart és a bal lábat rakjuk egyszerre előre, aztán váltsunk.

Ha csak egy személy végzi a mozgatót, a lábak megfogását támogassuk a talpakra gyakorolt nyomással.

Az önálló kúszást segítsük hívogatással, a kedvenc játékszer és zajok útján történő késztetéssel (kb. a 7. hónaptól).

A mászás tanulásához először a négykézlábra állást stabilizáljuk, azaz a gyermek álljon meg a két térdén és a két kezén, közben emeljük a popsiját. Enyhén lökdössük a vállát, vagy a fenekét az egyensúly gyakorlására. Ebben az állásban játsszunk egy keveset a gyermekkel, például hadd lökdösse egyik kezével, vagy a fejével a csörgős labdát.

A mászást is először két személyvel gyakoroljuk keresztmozgás mellett.

Ha csak egy személy végzi a gyakorlást, a karokat és a lábakat váltakozva rakjuk előre.

Az önálló mászáshoz megint csak erőteljesebb noszogatós szükséges. Például mi magunk is mászhatunk szorosán a gyer-

mek mellett. További gyakorlati lehetőségek:

— mászás közben a gyermek autót tol maga mellett;

— mászás vezetőzsinórral (először a padlóra téve, később nagyjából a mászó gyermek vállmagasságában kifeszítve);

— mászás akadályon (takarón, párnán, lábtartón) át;

— mászás lejtős terepen (először felfelé, aztán lefelé, segédeszközként használhatunk matracokat, gyerekocsi-felhajtató pályát stb.);

— mászás székek, padok alatt, vagy álló felnőttek szétterpesztett lábai között;

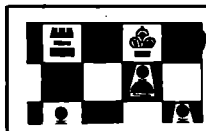
— a lakás körbemászása — mindig egy pontból kiindulva a falak, vagy bútorok mellett — aztán a szobában keresztben is;

— mászás közben a csörgőlabda, vagy más tárgy ellökése és megkeresése (kb. a 10. hónaptól, vagy még később).

Végül néhány szó a járásról és a lépcsőn járásról. Ne felejtsük el, kedves szülők, hogy a mezitláb járás ugyanolyan fontos, mint a szilárd lábbeli-ben való menés.

A járnai tanulás jó előfeltétele, hogy gyakoroljuk a leülést és a fenékre való esést.

Eleinte a járást csak vezető segédletekkel (fal, kifeszített zsinór) gyakoroljuk. Később tartó segédeszközök, például a felnőtt keze, korlát, autógumi, zsinór, vállfa, babakocsi stb. felhasználhatók. A hívásra való odamenés csak később következik, ugyanúgy, mint a felnőtt előtt való járás és szaladás — és pedig annak szóbeli utasításai alapján. Körülbelül a 3. évtől gyakoroljuk a lépcsőn

DÉNES JÓZSEF

Sakkhíradó

Három csapatunk ez évi tavaszi mérkőzéseit tovább folytatódtak. Első csapatunk a Budapest II. osztályú bajnokságban, március 10-én, a 4. fordulón a Szolgáltató Spartacus csapatával játszott és 7,5:4,5 arányban nyert. Győzelmet értek el: Nemes, Battyányi, Voján, Lévai, Hajdú, Hosszú; döntetlenül végeztek: Dénes, Aufferberg, Wiedner; vereséget szenvedtek: Erős, Rév, Molnár.

Az 5. fordulót április 21-én játszottuk. Az ellenfél a Magyar Pamut csapata volt. Ismét 7,5:4,5 arányú győzelmet értünk el. Győztek: Erős, Rév, Voján, Molnár; döntetlenül végeztek: Nemes, Dénes, Auffer-

berg, Battyányi, Hajdú, Hosszú, Wiedner; veszített: Lévai. Feltűnő a sok döntetlen játszmavégződés!

A május 5-re kisorsolt 6. fordulót a sakkolimpia miatt előrehoztuk, és március 31-én lejátszottuk mérkőzésünket az Egyetértés csapatával. Együttesünk „gyengélkedett” és „csak” 6,5:5,5 arányban tudott győzni. Győztek: Erős, Lévai, Hajdú, Kreis; döntetlenül végeztek: Rév, Nemes, Aufferberg, Battyányi, Wiedner; veszítettek: Voján, Hosszú, Molnár.

Csapatunknak öt fordulóból 36 pontja van (plusz 6,5 a 6. fordulóból). A bajnokság ta-

járását. De már csecsemőkorban, a gyermek hordozása közben is megvilágíthatjuk előtte a lépcső le- és felmenetelt mozgásunk kihangsúlyozásával, sőt ezt még tréfás szavakkal és ritmikus rímekkel is kísérhetjük.

A gyermek a lépcsőn már a 12. hónaptól kezdve fel tud mászni — de csak mindig a fal mellett!

A lépcsőn a gyermek a felnőtt, vagy a korlát adta tartó segédlettel menjen fel egyenesen állva, a másik lábával utána lépve. A lefelé menés mindig nehezebb.

Ha a gyermek már elért egy megfelelő biztonságot, és a lába hosszabb lett, akkor gyako-

rolhatjuk a folyamatos, azaz váltakozó lépéses lépcsőn járást.

Kedves Szülők!

Legyenek türelmesek, ha gyermekükkel bizonyos mozgásszakaszokat gyakorolnak. A játékos formában végzett gyakori ismétlés során a gyermek a még nem uralt mozgást nonszokásra maga is átveszi és újra csinálja. Kérjenek tanácsot tapasztalt mozgásjavító szakembertől.

Sok örömet és sikert a gyakorláshoz!

(Megjelent a Gegenwart 1985. márciusi számában. Fordította Pálfi Ferenc.)

vaszi sorrendje május 5-e, a többi csapat mérkőzése után tisztázódik. Folytatás szeptemberben.

Második csapatunk a VII. kerületi I. osztályú bajnokság 3. fordulójában, március 3-án a Szolgáltató Spartacus második csapatától 7,5:4,5-re kikapott. A 4. fordulón, március 17-én, nagy örömeinkre második csapatunk a tavaszi évad második győzelmét „könyvelhette” el. Az ötödik fordulón, április 14-én viszont súlyos vereséget szenvedett a Sajtó második csapatától. A számszerű eredmény: 8,5:3,5. A tavaszi idényben még két forduló van hátra.

Harmadik csapatunk folytatja sikersorozatát az V. kerületi ún. „hétköznapi” bajnokságban. A harmadik fordulón, március 11-én a Vízügy ifjúsági csapata ellen 7:1, a negyedik fordulón, március 25-én a Kőbányai Lombik ellen 5:3, az ötödik fordulón, április 1-én a MÉM ellen 6,5:1,5, a tavaszi utolsó, hatodik fordulón, április 22-én a Pénzügy ellen 6,5:1,5 arányban nyert. Harmadik csapatunk hat fordulón 34,5 pontot gyűjtött, ami kitűnő átlagot jelent. Mivel az V. kerületi rendezőség a bajnokság tavaszi állásáról tájékoztatást még nem adott ki, ilyenformán azt közölni nem tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy harmadik csapatunk az első három hely egyikét foglalja el. Folytatás szeptemberben.

Tudósítás az április 4.-i ünnepségről

A Vakok Általános Iskolájának dísztermében 1985. április 2-án, délután emlékeztünk meg hazánk felszabadulásának 40. évfordulójáról.

Ünnepélyes Csapatülésünket zászló behozatallal nyitottuk meg. A Himnuszt iskolánk énekkara és a Zeneművészeti Főiskola hallgatóiból alakult 20 fős zenekar adta elő Késmárki György vezetésével. Kutich Zoltán a Vörös Hadseregről mondott el egy költeményt. Borgulya: Hálaének felcsendülő ismert dallama után Kuminika Györgyné párttitkár ünnepi beszéde következett. A megemlékezés segítségével visszatekinthettünk a második világháború eseményeire, képet kaptunk az utolsó negyven esztendőben végbement hatalmas fejlődésről. Közös kívánságunkat tolmácsolta az énekkar, Lóránd: Békét a Földnek című kórusművével. Kellemes kötelességét teljesítette Fényi Endréné csapatvezető, amikor a felszabadulás tiszteletére szervezett történelmi vetélkedő díjait adta át a győzteseknek. A nyertes nyolcadik osztályos csapat előadta versenyre készített kis műsorát. Az ünnepi megemlékezés Magyar Csaba zongorajátékával folytatódott, Bartók: Három népdal feldolgozása hangzott el. Berkovits Gábor Kölcsey szavait idézte a hazaszeretetről. Fokozta a meghitt hangulatot Händel: A béke angyala című alkotás, az énekkar és a zenekar előadásával.

A munkát dicséri Juhász Gyula verse, melyet Halmi Aranka szavalt el lelkesen. Karai: Dal a hazáról című vidám hangjai töltötték be az egész termet. A vörös zászlóról Rensperger Zsuzsa mondott egy verset.

Liszt: Ünnepi dala jelentette a tetőpontot. A közönség nagy gyönyörűséget talált az énekkar és zenekar közös munkájában, a kulturált együttműködésben.

Fényi Endréné szavaival zárult a megemlékezés. A Szózat mindannyiunk szívében emelte az ünnepélyesség érzését.

VI. a. osztály

A Miskolci útról jelentjük

Az 1984/85-ös tanévben a budapesti Gyengénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában is kiemelt feladatnak tekintettük *felszabadulásunk 40. évfordulójának méltó megünneplését.*

Az intézet vezetősége és úttörőcsapata évi rendezvénytervet készített, ennek megvalósulásáról számolunk most be.

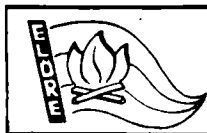
Novemberben részt vettünk a budapesti nevelőotthonok közötti *felszabadulási rajzversenyen*, ahol tanulóink közül Kuttner Vera az alsó tagozatos rajzolás-festés kategóriában I. helyezést, Drexler Ágnes a felső tagozatos mintázás kategóriában I. helyezést, Radyk György az alsó tagozatos mintázás kategóriában III. helyezést ért el. A budapesti általános iskolák rajzversenyén Kuttner Vera az alsó tagozatos rajzolás-festés kategóriában III., Drexler Ágnes a felső tagozatos mintázás kategóriában IX. helyezést ért el. Tablón dolgoztuk fel úttörőcsapatunk történetét, melyet a XIV. kerületi Pákozdi Antal Úttörőház csa-

pattörténeti kiállításán tekinthettünk meg.

Januárban iskolai *úszóversenyt* rendeztünk. Az alsó- és felső tagozatos, fiú-lány, egyéni és váltó úszásnemekben versenyző pártások szép eredményeket értel el, jóhangulatban, lelkesen, sportszerűen versenyeztek.

Február 13-án úttörőcsapatunkat öt pártás képviselte a kerületi úttörőház által szervezett vetélkedőn. A verseny központjában a II. világháborúval kapcsolatos ismeretek álltak. Tanulóink becsülettel küzdöttek, de sajnos a döntőbe nem jutottak be.

A hónap végén a Gyógypedagógiai Szakbizottság szavalóversenyét rendeztük meg iskolánkban. Négy intézmény; a mozgásjavító általános iskola, a nagyotthallók, vakok és gyengénlátók iskolája legjobb alsó tagozatos szavalói vettek részt a versenyen. Az első helyezést a gyengénlátók iskolájának tanulója, Berta Edina 2. osztályos nyerte el, a 2. és 3. díjat megosztva kapták a vakok a nagyotthallók és a mozgásja-

vító iskola szavalói. A budapesti nevelőotthonok szavalóversenyén intézetünket Ruzsa Viktor 3. osztályos tanuló képviselte, a III. díjat nyerte el.

Márciusban minden szerdán este a *Századunk* című filmsorozat 1—1 részét vetítettük. Célunk az volt, hogy tanulóink minél több ismeretet szerezzenek, tájékozottabbak legyenek, e kort jobban megértsék.

Március 18-án iskolánk kórusa részt vett a kerületi *kamarakórus-versenyen*. Először szerepeltünk szakértő nyilvánosság előtt, így érthető örömmünk, mellyel a hírt fogadtuk, hogy kórusunk bronz fokozatot nyert el.

Felszabadulásunk évforduló-

jára iskolatörténeti, és hazánk 40 éves fejlődését demonstráló kiállítást rendeztünk. Az utóbbi a gyerekek által gyűjtött képekből és rajzokból állítottunk össze.

Az iskolánk történetét fel dolgozó, főleg fotódokumentumokat felhasználó bemutató felöleli a csepeli Sallai Imre úti intézet 1956—1967 közötti időszakát, ahol az iskola és a kollégium egy kétlakásos vilámban volt. Itt eleinte három tanulócsoportha volt az iskolának, csak az utolsó évben lett négy. 1967-től, 1982-ig a Szőnyi úti épületben folytatódott intézetünk élete négy alsó tagozatos tanulócsoporthal, 50 bentlakó növendékkel. 1982-ben

örömmel vettük birtokba az új korszerű, tágas Miskolci úti épületet. A kiállítás jelenleg is megtekinthető iskolánk első emeleti aulájában.

Április 2-án ünnepélyes csapatgyűlésen emlékeztünk meg *hazánk felszabadulásának 40. évfordulójáról*. Igen szép, lírai hangvétellű műsorral idéztük fel a II. világháborút, az újjáéledő ország és a béke pillanatait, a fenyegető atomháború veszélyét.

Jelenleg örömmel készülünk a debreceni gyengénlátók iskolájával közösen szervezett tanulmányi versenyre, melyről a következő hónapban fogunk beszámolni.

Hódi Mariann

41 éves, 180 cm magas, barna göndör hajú, Debrecenben élő, dobozkészítéssel foglalkozó sorstárs keresi 30—40 éves, hozzáillő sorstársnő ismeretségét. Fényképes leveleket a következő jeligére vár: „Szeretet, becsület.”

Eladó 450,— Ft-ért egy több feszültséggel működő, univerzális hálózati adapter, mely bármilyen számítógéphez kapcsolható. Érdeklődni lehet este 9 óra után a 686-112-es telefonon.

Hirdetések

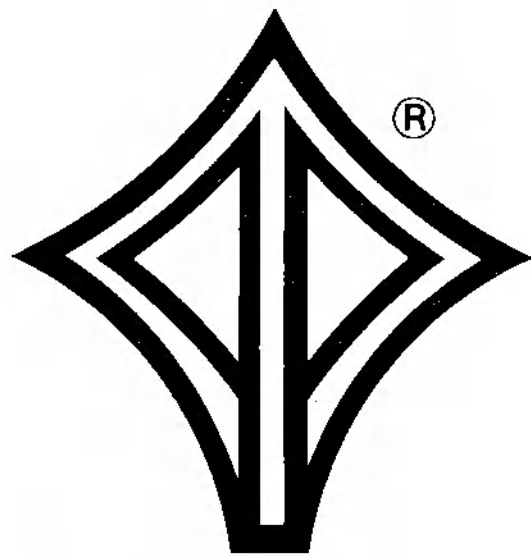
173 cm magas, rokkantnyugdíj mellett dolgozó, 5500 forint jövedelemmel rendelkező sorstárs házasság céljából megismerkedne 18—40 év közötti dolgozó, szorgalmas sorstársnővel, aki társra vágyik. Lakás szükséges. Leveleket „Együtt könnyebb” jeligére kér a szerkesztőségbe.

33 éves, vak nő vagyok; van egy 10 éves fiam. Lelevelezni szeretnék 26—35 év közötti nőkkel és férfiakkal egyaránt. Leveleket csak pontírásban kérek, férfiak ne írjanak a borítékra feladót. Címem: Sütő Klára, Tótkomlós, Lenin út 48. 5940

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

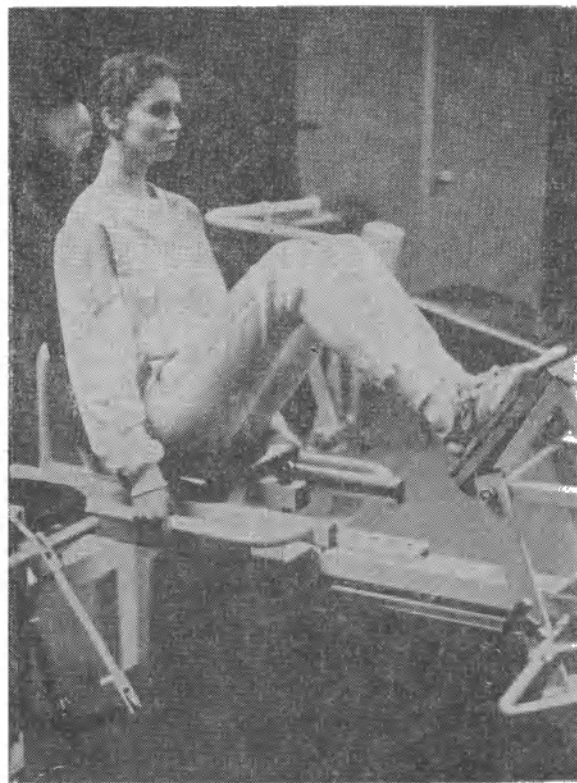
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKEPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E - A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat
Barna Zoltán: Zenei rovat
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat
Seres Gáborné: Kulturális rovat
Kuminka Györgyné: Úttörő rovat
Seres Gáborné: Női rovat
Dr. Jáksó László: Politikai rovat
Kiss János: Egészségügyi rovat

<i>Lak István:</i>	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
	A KOLOSTORTÓL AZ ÜZEMCSARNOKIG	3
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	7
<i>Szonda Klára:</i>	TAVASZ A NEGYVENHEZ	9
<i>Dr. Hohl József:</i>	BESZÉLGETÉS FERGE ZSUZSÁVAL	
	A SZOCIÁLPOLITIKA NÉHÁNY KÉRDÉSÉRŐL	12
	EGY OLVASÓKÉSZÜLÉK VAKOKNAK	15
	EGY SZÖVEGRÜGZÍTŐ ÉS KIÍRÓ AUTOMATA	
	VAKÍRÁSHOZ	18
<i>Seres Gáborné:</i>	A LOMBIKBÉBIRŐL	19
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	FONTOS TUDNIVALÓK	20
<i>Németh Tamás:</i>	AZ EGYKORI TANÍTVÁNYT HALLGATVA...	21
	CSIKÓS ZSUZSA VERSEI	23
<i>Szonda Klára:</i>	LEMÁSZUNK A FÁRÓL...	24
<i>Seres Gáborné:</i>	AZ 1984. ÉVI IRODALMI PÁLYÁZAT ÉRTÉKELESE	27
<i>Antal József:</i>	FÉMES BECK VILMOS SZOBRA SZMŰVÉS	
	KIÁLLÍTÁSA SZÉKESFEHÉRVÁROTT	29
<i>Katrin Kessler:</i>	A MOZGÁS FEJLŐDÉSE (2)	30
<i>Dénes József:</i>	SAKKHIRADÓ	31
	ÚTTÖRŐ ÉLET	32
	HIRDETÉSEK	33

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA**

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

50 2815 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

0209-6765

